

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษา “ความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี” มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
2. แนวคิดและทฤษฎีการตัดสินใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
4. ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2551

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

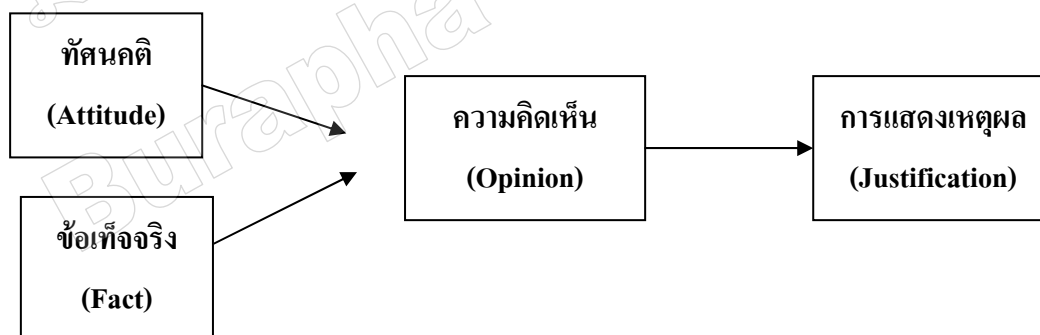
ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกถึงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยม และทัศนคติ มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้ โคลาซา (Kolasa, 1969, p. 386 อ้างถึงใน เกรียงไกร ทรัพย์นทีสิน, 2549, หน้า 30) มีความเห็นว่าความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของแต่ละคนในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผล (Evaluation) อย่างใดอย่างหนึ่ง จากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ส่วนทัศนคตินั้น โคลาซากล่าวว่าเป็นความโน้มเอียงในการแสดงออกของบุคคลต่อสถานที่ สภาพแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบก็ตาม

มอร์แกน และคิง (Mogan & King, 1971, p. 189 อ้างถึงใน วิชัย จงโชติชัชวาล, 2550, หน้า 7) กล่าวว่าความคิดเห็น คือการยอมรับคำพูด (Statement) ที่เกิดขึ้นโดยทัศนคติ ซึ่งทัศนคติในแนวความคิดของมอร์แกนและคิงหมายถึง ความพร้อมที่จะแสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจเป็นการต่อต้านสถานการณ์บางอย่างของบุคคลหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และยังได้ให้แนวความคิดเห็นว่าเป็นความเชื่อ ความเห็นหรือการลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งใดอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่อาจจะบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

ดำรง เอี่ยมไพโรจน์ (2548, หน้า 10) ความคิดเห็น (Opinion) หมายถึงความเชื่อที่ไม่ได้ตั้งอยู่บนความรู้อันแท้จริงแต่ตั้งอยู่ที่ใจความคิดเห็นและการลงความเห็นของแต่ละบุคคลที่เห็นว่าน่าจะเป็นจริงตามที่คิดไว้

บรูม และเซลซนิก (Broom & Selznick, 1983 อ้างถึงใน เกรียงไกร ทรัพย์นทีสิน, 2549, หน้า 29) ทศนคติจะปรากฏอยู่ในความคิดเห็น ซึ่งเป็นการตัดสินใจเฉพาะในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง การเรียงลำดับจากคำนิยามไปสู่ทศนคติและความคิดเห็นเป็นการพิจารณาเรื่องทั่วไปไปยังเรื่องเฉพาะจากสภาพจิตหรือโน้มน้าวใจที่เริ่มกว้างหรือแคบเข้าจนในที่สุดแสดงออกมาเป็นความคิดเห็นเฉพาะเรื่อง ความคิดเห็นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ความคิดเห็นมักจะเป็นผลที่สลับซับซ้อน จากทศนคติหลายอย่าง ความคิดเห็นของบุคคลที่แสดงถึงความกดดันในสถานการณ์จะไม่มีผู้ผูกพัน จริงจัง ดังจะเห็นได้จากกรณีสมาชิกนิติบัญญัติ ซึ่งเปลี่ยนความคิดเห็นของตนไปตามอำนาจกลุ่มต่าง ๆ และบรรยากาศความคิดเห็นที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

ฮอฟแลนด์ (Hovland, 1960; Norman, 1955 อ้างถึงใน เกรียงไกร ทรัพย์นทีสิน, 2549, หน้า 29) ได้ให้ความแตกต่างของความคิดเห็นและทศนคติไว้ว่า “...ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกเป็นคำพูด (Verbalizable)... ทศนคติเป็นจิตใต้สำนึก (Unconscious) และเป็นเหตุให้เกิดการตอบสนองของคำพูด...” ความคิดเห็นใด ๆ ย่อมแสดงถึงการตีความข้อเท็จจริงในทางใดทางหนึ่ง แต่ลักษณะของการตีความนั้นย่อมขึ้นอยู่กับทศนคติของบุคคล

ภาพที่ 1 ความแตกต่างของความคิดเห็นและทศนคติ

สรุป ความคิดเห็น หมายถึงการแสดงออกทางด้านความรู้สึก ความเชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้น โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นเครื่องช่วยในการพิจารณา ก่อนการตัดสินใจหรือลงความเห็นซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นนี้อาจทำเป็นคำพูดหรือการเขียน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจ (Decision Making) มีนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2540, หน้า 187) กล่าวว่า การตัดสินใจหรือการวินิจฉัยสั่งการ หมายถึง การเลือกปฏิบัติหรือควมเห็นการปฏิบัติ หรือการเลือกทางดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดในทางใดทางหนึ่งจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการหรือการวินิจฉัยสั่งการ คือ การชั่งใจ ไตร่ตรองและตัดสินใจเลือกทางดำเนินการที่เห็นว่าดีที่สุดในทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางเพื่อให้ บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการ

ชนงกรณ์ กุณทลบุตร (2547, หน้า 44 - 45) กล่าวว่า การตัดสินใจทางการจัดการ หมายถึง การที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องใดเรื่องหนึ่งการทำการเลือกทางเลือกใดจากหลายทางเลือกเพื่อให้ แผนการบรรลุวัตถุประสงค์

บรรยงค์ โตจินดา (2548, หน้า 178) กล่าวว่า การวินิจฉัยสั่งการหรือการตัดสินใจ หมายถึง การที่ผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาพิจารณาตัดสินใจและสั่งการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การวินิจฉัยสั่งการ หรือการตัดสินใจเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะการวินิจฉัยสั่งการจะเป็น การเลือกทางเลือก ดำเนินการที่ดีที่สุดในบรรดาทางเลือกหลาย ๆ ทาง

สมคิด บางโม (2548, หน้า 175) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การตัดสินใจเลือก ทางปฏิบัติซึ่งมีหลายทางเป็นแนวปฏิบัติไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ การตัดสินใจนี้อาจเป็นการตัดสินใจ ที่จะกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายสิ่งหลายอย่าง เพื่อความสำเร็จตรงตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในทางปฏิบัติการตัดสินใจมักเกี่ยวข้องกับปัญหาที่ยุ่ยากสลับซับซ้อน และมีวิธีการแก้ปัญหาให้ วินิจฉัย มากกว่าหนึ่งทางเสมอ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้วินิจฉัยปัญหาว่าจะเลือกสั่งการปฏิบัติ โดยวิธีใด จึงจะบรรลุเป้าหมายอย่างดีที่สุดและบังเกิดผลประโยชน์สูงสุดแก่องค์กรนั้น

การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึง กระบวนการในการคัดเลือกเพื่อการปฏิบัติที่มี ทางเลือกอยู่หลายทาง และผลลัพธ์มีความแตกต่างกัน ในการตัดสินใจนี้จะมีขั้นตอนที่เริ่มต้นจาก การที่ได้ตระหนักถึงปัญหา และขั้นตอนสุดท้ายจะนำไปสู่ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้นผู้เขียนมีความเห็นว่า การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารตัดสินใจใช้ในการแก้ไขปัญหาขององค์กร หรือการกำหนดแนวทางการปฏิบัติ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากโครงสร้างองค์กร พฤติกรรมของบุคคล และกลุ่ม

ทฤษฎีการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นการนำแนวความคิดที่มีเหตุผลที่ผู้บริหารใช้ในการเลือกทางเลือก

ที่ดีที่สุด ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท คือ ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ และทฤษฎีการตัดสินใจตามบุคคลที่ตัดสินใจ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2548, หน้า 263 - 264) ดังนี้

1. ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามวิธีการตัดสินใจ สามารถจำแนกทฤษฎีการตัดสินใจตามวิธีการตัดสินใจออกเป็น 3 วิธี ดังนี้

1.1 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการคาดการณ์ มีการใช้เทคนิคการคาดการณ์และการพยากรณ์ เข้ามาประกอบการตัดสินใจ เช่น การพยากรณ์โดยใช้แนวโน้ม เป็นต้น

1.2 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการพรรณนา เป็นการใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ ดังนั้นผู้วิจัยจะต้องมีการพิสูจน์และเห็นจริงจึงจะดำเนินการตัดสินใจได้ บางครั้งเรียก การตัดสินใจแบบนี้ว่า การตัดสินใจทางวิทยาศาสตร์

1.3 ทฤษฎีการตัดสินใจโดยกำหนดความ เป็นทฤษฎีที่คำนึงถึงว่าแนวทาง การตัดสินใจ ควรจะเป็นหรือน่าจะเป็นอย่างไรจึงจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการตัดสินใจได้

2. ทฤษฎีการตัดสินใจจำแนกตามบุคคลที่ตัดสินใจ สามารถจำแนกทฤษฎีการตัดสินใจโดยการจำแนกตามบุคคลที่ตัดสินใจได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

2.1 การตัดสินใจโดยคนเดียว เป็นการตัดสินใจโดยคน ๆ เดียวจะทำให้เกิด ความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพในการตัดสินใจ มักจะใช้ธุรกิจขนาดย่อมที่มีผู้ประกอบการที่เป็น เจ้าของกิจการ และเป็นผู้ที่ใกล้ชิดปัญหาและทราบข้อมูลได้ดีกว่า

2.2 การตัดสินใจโดยกลุ่ม เป็นการตัดสินใจที่ยึดทีมงาน และคณะกรรมการเป็นผู้ร่วมตัดสินใจเป็นการมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อใดก็ตามที่ต้องการความร่วมมือผู้บริหาร จึงควรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม ดังนั้นการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงจำเป็นสำหรับองค์การในอนาคต

อย่างไรก็ตามในการตัดสินใจโดยคนเดียวหรือกลุ่มนั้นผู้บริหารจำเป็นที่จะต้องพิจารณา ความสลับซับซ้อนของปัญหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญ ที่มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญและปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เนื่องจากการตัดสินใจจะทำให้มนุษย์เลือก และได้สิ่งต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของความคิดเห็นไว้ต่าง ๆ กันดังนี้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541, หน้า 80) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่า การตัดสินใจเป็นวิธีการที่บุคคลควรประพฤติเพื่อให้ได้ผลสูงสุด ซึ่งได้สรุปรูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสมไว้ 6 ขั้นตอนดังนี้

1. ค้นหาความต้องการในการตัดสินใจ
2. สร้างเกณฑ์ในการตัดสินใจ
3. แบ่งน้ำหนักในแต่ละเกณฑ์การตัดสินใจ
4. พัฒนาทางเลือก
5. ประเมินผลทางเลือก
6. เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

รูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสม คือ วิธีการที่ใช้ในการตัดสินใจโดยใช้หลักความมีเหตุผลการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดโดยใช้เหตุผลในการตัดสินใจ สามารถทำให้การตัดสินใจมีความเป็นจริง สมเหตุสมผลทั้งนี้ ต้องมีเป้าหมายที่ชัดเจน และมีขั้นตอนการตัดสินใจให้เป็นไปตามเป้าหมายได้สูงสุด 5 ประการคือ

1. การวางเป้าหมายให้ถูกต้องเพื่อให้ได้การตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมสูงสุด
2. รู้ทางเลือกทั้งหมด
3. ทำสิ่งที่ชอบให้ชัดเจน
4. ทำสิ่งที่ชอบให้มั่นคง
5. ต้องทำให้ได้ผลลัพธ์ หรือประโยชน์สูงสุด

มัลลิกา ดันสอน (2544, หน้า 76 - 80) ได้กล่าวถึง กระบวนการตัดสินใจสามารถอธิบายเป็นขั้นตอนการตัดสินใจดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา (Identifying Problems) เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการตัดสินใจที่ผู้ตัดสินใจที่จะรับรู้ตระหนักและสังเกตปัญหา การกำหนดปัญหาไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ ที่เราเพียงรับรู้และทำการศึกษาปัญหานั้น แต่จะเป็นขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับความละเอียดอ่อนของผู้กำหนดปัญหา โดยการกำหนดปัญหาจะมีความแตกต่างกัน บางปัญหาจะมีความชัดเจน สามารถรับรู้และกำหนดปัญหาได้ทันที ขณะที่บางปัญหาจะซับซ้อน คลุมเครือ และต้องรอนจรวมตัวขึ้นเป็นเหตุการณ์ที่ใหญ่พอจะรู้สึกได้ ซึ่งอาจจะมี ความรุนแรงและผลกระทบในมุมกว้างจึงต้องอาศัยประสบการณ์ เพราะถ้าหากกำหนดปัญหาผิดพลาดก็จะทำให้ตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาไม่สำเร็จ

ขั้นที่ 2 กำหนดเกณฑ์ในการตัดสินใจ (Identifying Decision Criteria) โดยพิจารณาความสำคัญของปัจจัยและข้อจำกัดต่าง ๆ ของปัญหา ตัวอย่างเช่นเกณฑ์ในการเลือกซื้อคอมพิวเตอร์สำนักงาน ได้แก่ ความต้องการใช้งาน รุ่น ราคา อุปกรณ์ต่อเชื่อม ผู้ผลิต ผู้รับประกัน และการบริการหลังการขาย เป็นต้น ซึ่งจะต้องจัดทำอย่างเป็นระบบเพื่อประโยชน์สูงสุดในการตัดสินใจ โดยการพิจารณาปัจจัยแวดล้อม เช่น ความเสี่ยง ความยากง่ายในการปฏิบัติ ระยะเวลา และข้อจำกัด

ของทรัพยากร

ขั้นที่ 3 ให้ความสำคัญในแต่ละเกณฑ์ (Allocating Criteria Weights) ปกติเกณฑ์แต่ละอันจะมีความแตกต่าง และความสำคัญต่อการตัดสินใจแตกต่างกัน เกณฑ์บางประเภทจะมีนัยสำคัญในการแก้ปัญหา ขณะที่เกณฑ์อื่นจะเป็นส่วนประกอบในการตัดสินใจให้สมบูรณ์ ดังนั้นเราจึงต้องเรียงลำดับความสำคัญและกำหนดน้ำหนักให้กับเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อประกอบการในการตัดสินใจให้สมบูรณ์ ดังนั้นเราต้องเรียงลำดับความสำคัญและกำหนดน้ำหนักให้กับเกณฑ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อประกอบการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการวิเคราะห์ปัญหาของผู้ตัดสินใจตลาดจน อาจใช้เทคนิคเชิงปริมาณเข้าในการสร้างแบบจำลองความคิด

ขั้นที่ 4 พัฒนาทางเลือก (Developing Alternatives) ผู้ตัดสินใจจะนำข้อมูลและข้อจำกัดของปัญหามาสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา โดยไม่จำเป็นจะต้องสร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ในการแก้ไขปัญหา โดยไม่จำเป็นจะต้องสร้างทางเลือกทุกทาง แต่สมควรพัฒนาทางเลือกที่ซึ่งมีนัยสำคัญต่อการตัดสินใจ แต่ให้มีผลลัพธ์ที่มีคุณภาพ ขณะเดียวกันก็ไม่ควรจะจำกัดความคิดสร้างสรรค์ในการเลือกทางเลือกที่แตกต่างจากเดิม โดยมองข้ามหรือคิดว่าทางเลือกนั้นไม่เหมาะสมหรือสอดคล้องกับความเป็นจริง ซึ่งเราสามารถสร้างทางเลือกต่าง ๆ ได้ตามสมมุติฐานโดยใช้เทคนิคการตัดสินใจและคอมพิวเตอร์ช่วย

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ทางเลือก (Analyzing Alternatives) วิเคราะห์ทางเลือกที่เป็นไปได้แต่ละทางโดยพิจารณาเปรียบเทียบข้อดีข้อเสีย, ต้นทุน และข้อจำกัดในการนำไปปฏิบัติเพื่อตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสม โดยอาจใช้เครื่องมือทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาช่วยในการตัดสินใจ โดยเฉพาะปัจจุบันที่มีการพัฒนาชุดคำสั่ง (Software) คอมพิวเตอร์ขึ้น เพื่อจำลองเหตุการณ์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากทางเลือกต่าง ๆ ทำให้ผู้ตัดสินใจสามารถวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง มีเหตุผลและรวดเร็วมากขึ้น

ขั้นที่ 6 เลือกทางเลือกที่เหมาะสม (Selecting Appropriate Alternatives) ผู้ตัดสินใจจะวิเคราะห์และประเมินข้อมูล เพื่อเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดในการแก้ไขปัญหา และเพื่อนำไปปฏิบัติต่อไป โดยที่การเลือกทางเลือกที่เหมาะสมจะไม่ใช่วิธีขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ แต่การตัดสินใจจะเป็นจุดเริ่มต้นของการนำความคิดไปปฏิบัติเป็นรูปธรรม ตรวจสอบและแก้ไขให้สามารถแก้ไขปัญหาอย่างถูกต้องตลอดจนพัฒนาทักษะในการตัดสินใจในอนาคต

ขั้นที่ 7 นำทางเลือกไปปฏิบัติ (Implementing the Alternatives) โดยวางแผนปฏิบัติการดำเนินการและจัดสรรทรัพยากรในการปฏิบัติการอย่างเหมาะสม ซึ่งจะต้องอาศัยบุคคลที่สามารถทำงานที่เป็นรูปธรรม และมีทักษะการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เนื่องจากการตัดสินใจอาจมีข้อมูลที่

ไม่เพียงพอ สถานการณ์เปลี่ยนแปลง หรือข้อจำกัดในสถานการณ์จริง ทำให้ต้องแก้ไขวิธีการปฏิบัติให้สอดคล้องกับความจริง

ขั้นที่ 8 ประเมินผลการตัดสินใจ (Evaluation) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการตัดสินใจ ที่ผู้ตัดสินใจจะติดตาม ตรวจสอบ วิเคราะห์ และประเมินข้อมูลในการดำเนินงาน ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อประเมินผลลัพธ์ในการดำเนินงานและประสิทธิภาพในการตัดสินใจว่า สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเหมาะสมหรือไม่มีปัญหาอะไรในขณะปฏิบัติงานและสมควรจะแก้ไขอย่างไรเพื่อที่จะเรียนรู้และปรับปรุงให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพ

ขึ้นในอนาคต ดิน ปรัชญพทธี (2550, หน้า 106) ได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ว่าเป็น การเลือกดำเนินการ (หรือไม่ดำเนินการ) ที่เห็นว่าดีที่สุด (เลวที่สุด) จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง สำหรับขั้นตอนของการตัดสินใจนั้นรวมถึง

1. การทำความเข้าใจในปัญหาและข้อเท็จจริงต่าง ๆ
2. การรวบรวมข่าวสารและข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
3. การวิเคราะห์ข่าวสารและข้อมูล แล้วนำมาพิจารณาเลือกทางปฏิบัติไว้หลาย ๆ ทาง
4. การเลือกปฏิบัติที่ดีที่สุดเพียงทางปฏิบัติเดียว
5. การดำเนินการให้เป็นไปตามผลของการตัดสินใจ
6. การติดตามและประเมินผลการดำเนินการ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคน สามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (นิภา เข้มวจิ, 2542)

การจัดการ หมายถึง การกิจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือหลายคน (ที่เรียกว่า ผู้บริหาร) ที่เข้ามาทำหน้าที่ประสานให้การทำงานของบุคคลที่ต่างฝ่ายต่างทำและไม่อาจประสบผลสำเร็จจากการแยกกันทำ ให้สามารถบรรลุผลสำเร็จได้ด้วยดี

การจัดการ หมายถึง กระบวนการของการทำงานและการใช้ทรัพยากร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ธงชัย สันติวงศ์ (2540, หน้า 21 - 22) กล่าวถึง ลักษณะ การจัดการ ไว้ 3 ด้าน คือ

1. การจัดการ หมายถึง ภาระหน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ปฏิบัติตนเป็นผู้นำในองค์กร
2. การจัดการ หมายถึง การจัดระเบียบทรัพยากรต่าง ๆ ในองค์กร และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ เข้าด้วยกัน
3. การจัดการ หมายถึง การต้องทำให้งานต่าง ๆ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยการอาศัยบุคคลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน

สรุป การจัดการ หมายถึง กระบวนการวางแผนจัดองค์กร และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร

การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545)

สถาบันการศึกษาแห่งใด (ของรัฐหรือเอกชน) ก็ขึ้นอยู่กับสภาพความเหมาะสมของสถาบันนั้นว่าสามารถสนองความต้องการของพวกเขาได้เพียงไร ทฤษฎีของมาสโลว์กล่าวว่า พฤติกรรมของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคล จัดเป็นระดับขั้นความต้องการเรียงจากขั้นต่ำไปจนถึงขั้นสูง ดังนี้

ขั้นที่ 5 ความต้องการการบรรลุแห่งตน (Self Actualization Needs)

ขั้นที่ 4 ความต้องการการยอมรับ (Esteem Needs)

ขั้นที่ 3 ความต้องการเป็นที่รักและเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs)

ขั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs)

ขั้นที่ 1 ความต้องการทางสรีระ (Physiological Needs)

บริษัทยูดี จำกัด (2544) จากขั้นความต้องการของบุคคลดังกล่าว

ลีปพนนท์ เกตุทัต (2542) ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการจัดการด้านการศึกษา ว่าควรมีนโยบายที่สำคัญคือ (1) ความเที่ยงธรรม คือ โรงเรียนต้องพยายามดำเนินการในสิ่งที่เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน (2) ความมีอิสระ คือ โรงเรียนต้องให้สิทธิและอิสระที่จะศึกษาในสิ่งที่พวกเขาสนใจ และได้รับทักษะต่าง ๆ ที่จะประโยชน์แก่การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ดังนั้น โรงเรียนต้องจัด

ประสบการณ์ที่ดีที่สุดให้แก่ผู้เรียน (3) ความเป็นเลิศ คือ โรงเรียนต้องแสวงหาองค์ความรู้ที่ทันสมัยและเกิดประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน เพื่อผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพและมีความสุขในการเรียน

สิริยา เวียงนนท์ (2551, หน้า 8) ได้สรุปความหมายและขอบข่ายของ “การจัดการ” “การศึกษา” ไว้ว่า การจัดการ เป็นการดำเนินงานอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อให้งานประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เมื่อนำมารวมความเป็น “การจัดการศึกษา” คือ กระบวนการจัดการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งจัดบูรณาการความรู้และทักษะต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลางจัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี

ดังนั้น การจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาจึงเป็นภาระงานของผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนับตั้งแต่ครู อาจารย์ นักการภารโรง ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน ที่จะต้องมีหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนที่สุด โดยมีภารกิจหลัก คือ งานเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรืองานวิชาการและมีการกิจกรรม คือ งานอื่นที่สนับสนุนการเรียนการสอน การจัดการครูเข้าสอนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน และมีผู้กล่าวว่าสถานศึกษาเป็นหน่วยงานปฏิบัติการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่ต้องการให้สามารถบริหารงานต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัวและเสร็จสิ้นในองค์กรของตนเอง ได้มากที่สุด การกระจายอำนาจการบริหารให้สถานศึกษา/ โรงเรียนเป็นฐาน ใน 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป (सरค์ วรอินทร์ และทิพวัลย์ คำคง, 2545, หน้า 6)

กระทรวงศึกษาธิการภายใต้โครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงใหม่นั้นได้กำหนดให้สถานศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีขอบข่ายภารกิจการบริหารของสถานศึกษาจากเดิมประกอบด้วย 6 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานธุรการการเงินและพัสดุ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มาเป็น 4 กลุ่มงาน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

แนวคิด

งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการสามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและ มีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาและการประเมินภายในเพื่อพัฒนาตนเอง และ การประเมินจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็น สำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ อย่างกว้างขวาง ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาการเรียนรู้
7. การนิเทศการศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา

9. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 33)

นอกจากนี้หลักการบริหารการศึกษาเอกชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กล่าวว่า สาระเนื้อหาในการศึกษา ในกรณีที่มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผู้จัดการศึกษามักจัดทำหลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระหลักสูตรเหล่านี้อาจเป็นหลักสูตรกลางที่ใช้สำหรับการศึกษาแต่ละระดับ แต่ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้สถานศึกษา แต่ละแห่งสามารถจัดเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับท้องถิ่นได้ด้วย เนื้อหาสาระในการศึกษานั้นควรทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของนักเรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการ นอกจากนี้ รุ่ง แก้วแดง (2545, หน้า 51) กล่าวว่า งานด้านวิชาการ หมายถึง งานด้านการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ตั้งแต่เรื่องหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล ส่วน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546, หน้า 2) กล่าวว่า งานวิชาการหมายถึง การจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ในขณะที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 36) กล่าวว่า งานวิชาการในสถานศึกษาควรครอบคลุมในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. การสอนและการจัดการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเรื่องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
3. กิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียน ให้ตอบสนองหลักสูตร รวมทั้งเสริมสร้างหลักสูตรให้เป็นผลสมบูรณ์ ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
4. สื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมห้องสมุดเพื่อการส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยตรง เพื่อเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเสริมความทันสมัยทางวิชาการแก่ครูโดยตรง
5. การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายและหลักการของหลักสูตร กับการประเมินผลมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของสถานศึกษา
6. การนิเทศการศึกษาและเรื่องการพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากรทางวิชาการของสถานศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33 - 38) ได้กล่าวว่า ขอบข่ายและกิจการจัดการงานวิชาการ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความต้องการของสังคม ชุมชนท้องถิ่นและสภาพแวดล้อม ประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนด วิสัยทัศน์ การกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตร สถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การนำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอน นิเทศการใช้หลักสูตร ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

2. พัฒนาระบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการปฏิบัติจริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่าย ผู้ปกครอง ชุมชน ท้องถิ่นมามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครู เพื่อพัฒนาระบบการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผลและเทียบผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย การกำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา ส่งเสริมให้ครูทำแผนการวัดผลและประเมินผลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติ และผลงาน จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถาบันอื่น สถานประกอบการ และอื่น ๆ ตามแนวทาง กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษา วิเคราะห์ วิจัย การบริหารจัดการ และการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ประสานความร่วมมือในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงาน การวิจัยหรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคลรอบรั้วองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ ความเป็นไปในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานด้านวิชาการ ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันอื่น การประเมินผล การพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

6. การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ประกอบด้วย การสำรวจแหล่งการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ในเขตพื้นที่การศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษาใกล้เคียง จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งและพัฒนาแหล่ง การเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้ง ส่งเสริม พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ใช้ร่วมกัน ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งการเรียนรู้ทั้งในและนอกโรงเรียน ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา ดำเนินการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสมกับสถานศึกษา ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษา ในสถานศึกษา ติดตาม ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

8. การแนะแนวการศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ดำเนินการแนะแนวการศึกษา โดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง

เขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงระบบประกันคุณภาพภายใน และพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันภายนอก

10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ประกอบด้วย การศึกษา สำรวจความต้องการ สนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความคิด และเทคนิคทักษะทางวิชาการ เพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา และที่จัดโดยบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ ชุมชน ท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ประกอบด้วย การประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งบริเวณใกล้เคียงภายในเขตพื้นที่การศึกษา ต่างเขตพื้นที่การศึกษา สร้างเครือข่าย ความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ประกอบด้วย การสำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา ความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการ ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการ และการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ด้านวิชาการ คือ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ หลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน งานวัดผลประเมินผลและความสัมพันธ์กับชุมชน

2. การบริหารงบประมาณ

ด้านงบประมาณ คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับ งบประมาณ การเงิน งานพัสดุครุภัณฑ์ และรายรับรายจ่ายของโรงเรียน หลักการบริหารการศึกษาเอกชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กล่าวไว้ว่า สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อาคาร สถานที่ โต๊ะเก้าอี้ กระดาษเขียน แบบเรียน สมุด ดินสอ ตลอดจนถึงอุปกรณ์ที่ทันสมัยที่มีราคาแพงทั้งหลาย เช่น อุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน

ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็นรัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินลงทุนเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

แนวคิด

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ชี้แจงหลักการบริหารงานมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหาร งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้น ต่อผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้

2. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ

3. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมี ประสิทธิภาพ

ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงบประมาณ ดังนี้

1. การจัดทำและเสนองบประมาณ
2. การจัดสรรงบประมาณ
3. การบริหารตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการ

ดำเนินงาน

4. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
5. การบริหารการเงิน
6. การบริหารบัญชี
7. การบริหารพัสดุและสินทรัพย์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 39)

สรุป ด้านงบประมาณหมายถึงการดำเนินงานเกี่ยวกับ งบประมาณ การเงิน งานพัสดุ ครุภัณฑ์ และรายรับรายจ่ายของโรงเรียน

3. การบริหารงานบุคคล

ด้านการบริหารงานบุคคล คือ การดำเนินงานเกี่ยวกับครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องใน โรงเรียน หลักการบริหารการศึกษาเอกชน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 กล่าวว่า ครู ผู้สอน หรือผู้ให้การเรียนรู้ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ ได้แก่ ครูและอาจารย์ ซึ่งถือเป็น

ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง บุคคลเหล่านี้ต้องได้รับการศึกษาอบรมทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีถ่ายทอด เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้และสาระวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารและบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษายังมีผู้ที่รับผิดชอบที่อาจไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดโดยตรงอีกหลากหลาย ได้แก่ ผู้บริหารที่จัดการศึกษาที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการและยังจำเป็นต้องมีบุคลากรทางการศึกษาอื่นร่วมด้วย รวมทั้งฝ่ายสนับสนุนอื่น ๆ ผู้เรียน หรือผู้ศึกษาถือเป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษาเพราะผู้เรียนคือผู้รับการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาจึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง

แนวคิด

การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาเป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสร่ภายใต้กฎระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เกิดการดำเนินงานบุคคลถูกต้องรวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรการปฏิบัติงานอย่างเต็มศักยภาพ โดยยึดมั่นในระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการยกย่องมีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารงานบุคคล ดังนี้

1. การวางแผนอัตรากำลังและการกำหนดตำแหน่ง
2. การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง
3. การส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

4. วินัยและการรักษาวินัย

5. การออกจากราชการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 51)

สรุป ด้านการบริหารงานบุคคลหมายถึงคุณภาพชีวิต ความมั่นคง ความก้าวหน้าในอาชีพ และการส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

4. การบริหารงานทั่วไป

ด้านบริหารงานทั่วไป คือ การดำเนินงานในด้านธุรการ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน บริการ ความสัมพันธ์ชุมชน และประชาสัมพันธ์ หลักการบริหารการศึกษาเอกชน พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กล่าวว่า สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม การจัดการ ศึกษาในระบบที่ยังต้องอาศัย ชั้นเรียนยังเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น อาคารสถานที่ ห้องเรียนและ บรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาจึงเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ ส่วน รุ่ง แก้วแดง (2546, หน้า 63) ได้กล่าวถึง อำนาจในการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน นิติบุคคลว่า แตกต่างจาก การบริหารโรงเรียนแบบเดิม เนื่องจากต้องให้ความสำคัญกับการจัดทำนโยบาย แผน และระบบ ข้อมูล สำหรับดำเนินงานโดยจะรวมงานด้านประกันคุณภาพภายในไว้ด้วย ดังนั้นงานบริหารทั่วไป แบบใหม่จึงต้องมีประสิทธิภาพ มีระบบข้อมูลที่ทันสมัย สำหรับสนับสนุนงานวิชาการ มีความคล่องตัว ใช้บุคลากรน้อยและควรให้เป็นบริการแบบเบ็ดเสร็จ ณ จุดเดียว (One - Stop Service)

ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 65 - 73) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ ขอบข่ายและ ภารกิจของการจัดการงานบริหารทั่วไปไว้ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของ สถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร และผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา ขอบข่ายและภารกิจของการจัดการงานบริหารทั่วไป

1. การดำเนินงานธุรการ ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของ สถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ ลดขั้นตอนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานให้ เหมาะสม จัดบุคลากรรับผิดชอบและพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานธุรการ ตามระบบที่กำหนดไว้ จัดหาฮาร์ดแวร์ (Hardware) และซอฟต์แวร์ (Software) ให้สามารถรองรับ การปฏิบัติงานธุรการได้ตามระบบที่กำหนดไว้ ดำเนินงานธุรการตามระบบที่กำหนดไว้โดยยึดหลัก

ความถูกต้อง รวดเร็ว ประหยัด และคุ้มค่า ติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงงานธุรการให้มีประสิทธิภาพ

2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย การรวบรวม ประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนข้อมูล รับทราบหรือดำเนินการตามมติของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำ รายงานการประชุมและแจ้งมติที่ประชุมให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบดำเนินการหรือถือปฏิบัติ แล้วแต่กรณีประสานการดำเนินงานตามมติการประชุมในเรื่องการอนุมัติ อนุญาต สั่งการ เร่งรัด การดำเนินการและรายงานผลการดำเนินการให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทราบ

3. การพัฒนาระบบและเครือข่ายการศึกษา ประกอบด้วย การสำรวจระบบเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับระบบฐานข้อมูลของเขตพื้นที่การศึกษา พัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะ ในการปฏิบัติการกิจ จัดระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศเชื่อมโยงสถานศึกษาอื่น เขตพื้นที่ การศึกษาและส่วนกลางนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร การบริการ และการประชาสัมพันธ์ ประเมินและประสานงานระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ และปรับปรุงพัฒนา เป็นระยะ ๆ

4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ประกอบด้วย การจัดให้มีระบบ การประสานงานและเครือข่ายการศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนา เครือข่ายการศึกษา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษาเพื่อแสวงหาความร่วมมือ ความช่วยเหลือ เพื่อส่งเสริม สนับสนุนงานการศึกษาของสถานศึกษา เผยแพร่ข้อมูลเครือข่ายการศึกษาให้บุคลากร ในสถานศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทราบ กำหนดแผน โครงการหรือกิจกรรมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเครือข่ายการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ให้ความร่วมมือและสนับสนุนทางวิชาการแก่ เครือข่ายการศึกษาของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพและสภาพสถานศึกษา วางแผน การออกแบบ การจัดระบบโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงานของ สถานศึกษา นำเสนอคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแบ่งส่วน ราชการในสถานศึกษา ประกาศและประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการและประชาชนทั่วไปทราบ ดำเนินการบริหารจัดการให้เป็นไปตามโครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการที่กำหนด ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงการจัดระบบบริหาร ให้มีประสิทธิภาพและการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ

ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาองค์กรของสถานศึกษา กำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้ครอบคลุมโครงสร้าง ภารกิจ บุคลากร เทคโนโลยี และกลยุทธ์ในสอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ดำเนินการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ ความสามารถที่เหมาะสมกับโครงสร้าง ภารกิจ เทคโนโลยี และกลยุทธ์ของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมาย ผลผลิต ตัวชี้วัด ในการปฏิบัติงานของบุคลากร ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามแนวทางการพัฒนาองค์กรเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรและกระบวนการปฏิบัติงานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ประกอบด้วย การสำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในการบริหารและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ระดมจัดหาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้งานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคคลนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้

7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากรและบริหารทั่วไป ประกอบด้วย การสำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการ งบประมาณ บุคคล และบริหารทั่วไป จัดหาสื่ออุปกรณ์ เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานทุกด้าน ติดตามประเมินผลการสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของบุคลากรในด้านต่าง ๆ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ ให้มีความยืดหยุ่นคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ

8. การบริหารจัดการอาคารสถานที่และสภาพสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การกำหนดแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา บำรุงดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่มั่นคงปลอดภัยเหมาะสมพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ ติดตามและตรวจสอบการใช้อาคารสถานที่และสภาพสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้ สรุปประเมินผล และรายงานการใช้อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

9. จัดทำสำมะโนผู้เรียน ประกอบด้วย การประสานงานกับชุมชนและท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสำมะโนผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เสนอข้อมูลสารสนเทศการสำมะโนผู้เรียนให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

10. การรับนักเรียน ประกอบด้วย การให้สถานศึกษาประสานงานดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการการศึกษาร่วมกัน และเสนอข้อตกลงให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ กำหนดแผนการรับนักเรียนของสถานศึกษา โดยประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการรับนักเรียนตามแผนที่กำหนด ร่วมมือกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ในการติดตามช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในการเข้าเรียน ประเมินผลและรายงานผลการรับเด็กนักเรียนเข้าเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา รับทราบ

11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบและนอกระบบและอัธยาศัย กำหนดแนวทางและเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาศึกษาของสถานศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามความต้องการของผู้เรียน และท้องถิ่นที่สอดคล้องกับแนวทางของเขตพื้นที่การศึกษา ดำเนินการจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้ง 3 รูปแบบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา ประสานเชื่อมโยงประสานความร่วมมือและส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ติดตามประเมินผลการส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เพื่อปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

12. การส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียน ประกอบด้วย การวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมของนักเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง สรุปและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแก้ไข การส่งเสริมกิจการนักเรียน เพื่อให้การจัดกิจกรรมเกิดคุณค่าและประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

13. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา ประกอบด้วย การศึกษาความต้องการ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน องค์กร สถาบันและสื่อมวลชนในท้องถิ่น จัดให้มีเครือข่ายการประสานงานประชาสัมพันธ์พัฒนาบุคลากร ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ พัฒนาบุคลากร ผู้รับผิดชอบงานประชาสัมพันธ์ให้มีความรู้ความสามารถในการดำเนินการ ประชาสัมพันธ์ผลงาน

ของสถานศึกษา สร้างกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของเครือข่ายประชาสัมพันธ์ ติดตามประเมินผลการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ทราบถึงผลที่ได้รับและนำไปดำเนินการปรับปรุงแก้ไขพัฒนาได้เหมาะสมต่อไป

14. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุน และประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่น ให้คำปรึกษา แนะนำ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดการระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยง สภาพการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง กำหนดปัจจัยเสี่ยง กำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยง ในการดำเนินงานของสถานศึกษา วางแผนการจ้ดระบบการควบคุมภายในสถานศึกษา ให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนำมาตราการป้องกันความเสี่ยงไปใช้ในการควบคุมการดำเนินงานตามภารกิจ ดำเนินการควบคุมตามหลักเกณฑ์มาตรการและวิธีการที่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินกำหนด ประเมินผลการดำเนินการควบคุมภายใน ตามมาตรการกำหนดและปรับปรุงให้เหมาะสม รายงาน ผลการประเมินการควบคุมภายใน

16. งานบริการสาธารณะ ประกอบด้วย การจัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ จัดระบบ ข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการอื่น ๆ แก่สาธารณะชน ตามความเหมาะสมและศักยภาพของสถานศึกษา พัฒนาระบบการให้บริการแก่สาธารณะชน ให้มีประสิทธิภาพ เกิดความพึงพอใจแก่ผู้มารับบริการ ประเมินความพึงพอใจงาน บริการสาธารณะจากผู้มารับบริการ นำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาระบบงานบริการ สาธารณะ

17. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น ประกอบด้วย การจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบ ตามความเหมาะสมและศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้ผู้ที่รับผิดชอบงานวางแผนการปฏิบัติงาน และ ดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายกำกับ ติดตาม การดำเนินงาน ของผู้ที่ได้รับ มอบหมาย ประเมินผล การปฏิบัติงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย

ปัจจัยภายในด้านบริหารงานทั่วไป คือ การดำเนินงานในด้านธุรการ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ซึ่งมีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับ การศึกษาวิเคราะห์สภาพงานธุรการของ สถานศึกษาและระเบียบ กฎหมาย แนวปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง วางแผนออกแบบระบบงานธุรการ การรวบรวมประมวลวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่จะใช้ในการประชุมคณะกรรมการ

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สนับสนุนข้อมูล การสำรวจระบบเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ จัดทำทะเบียนเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศจัดระบบฐานข้อมูลของสถานศึกษา การจัดให้มีระบบการประสานงานและเครือข่ายการศึกษา พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาเครือข่ายการศึกษา ประสานงานกับเครือข่ายการศึกษา การศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง ภารกิจ การดำเนินงาน ปริมาณ คุณภาพและสภาพสถานศึกษา วางแผนการออกแบบ การจัดระบบ โครงสร้าง การแบ่งส่วนราชการภายในระบบการทำงานและการบริหารงาน การสำรวจข้อมูลด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา วางแผน กำหนดนโยบายและแนวทางการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี การสำรวจปัญหาความต้องการจำเป็นของด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารทั่วไป จัดระบบส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการบริหารงานด้านวิชาการ การกำหนดแนวทางการวางแผนการบริหารจัดการอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา บำรุงดูแลและพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพสิ่งแวดล้อม การประสานงานกับชุมชน และท้องถิ่นในการสำรวจข้อมูล จำนวนนักเรียนที่จะเข้ารับบริการ ทางการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบข้อมูลสารสนเทศจากการสัมภาษณ์ผู้เรียน การให้สถานศึกษาประสานงานดำเนินการแบ่งเขตพื้นที่บริการการศึกษาาร่วมกัน และเสนอข้อตกลง ให้เขตพื้นที่การศึกษาเห็นชอบ กำหนดแผนการรับนักเรียน การสำรวจความต้องการในการเข้ารับบริการการศึกษาทุกรูปแบบทั้งในระบบและนอกระบบและอัยาศัย กำหนดแนวทางและเชื่อมโยงในการจัดและพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย การวางแผนกำหนดแนวทางการส่งเสริมการจัดกิจกรรมนักเรียนของสถานศึกษา โดยสนับสนุนให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผน ดำเนินการจัดกิจกรรมของนักเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม การศึกษาความต้องการในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารข้อมูลและผลงานของสถานศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับข่าวสารข้อมูลทางการศึกษาของชุมชน วางแผนการประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา การกำหนดแนวทางการส่งเสริม สนับสนุน และประสานการจัดการศึกษา การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาตามโครงสร้างและภารกิจสถานศึกษา วิเคราะห์ความเสี่ยง สภาพการดำเนินงาน กำหนดปัจจัยเสี่ยง และจัดลำดับความเสี่ยง กำหนดปัจจัยเสี่ยง กำหนดมาตรการป้องกันความเสี่ยง ในการดำเนินงาน การจัดให้มีระบบการบริการสาธารณะ จัดระบบข้อมูลข่าวสารของสถานศึกษาเพื่อให้บริการต่อสาธารณะ ให้บริการข้อมูลข่าวสารและบริการอื่น ๆ การจัดให้มีบุคลากรรับผิดชอบตามความเหมาะสมและศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน ให้ผู้ที่รับผิดชอบงานวางแผน การปฏิบัติงาน และดำเนินงานให้เสร็จสิ้นตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายกำกับ ติดตามการดำเนินงานของผู้ที่ได้รับมอบหมาย ประเมินผล การปฏิบัติงาน

แนวคิด

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริการบริหารอื่น ๆ บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใสความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การบริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวก ให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ซึ่งก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธา และให้การสนับสนุนการจัดการศึกษา

ขอบข่ายและภารกิจของการบริหารทั่วไป ดังนี้

1. การดำเนินงานธุรการ
2. งานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. การพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
4. การประสานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
6. งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
7. การส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ งบประมาณ บุคลากร และบริหารงานทั่วไป
8. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
9. การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
10. การรับนักเรียน
11. การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย
12. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
13. งานส่งเสริมงานกิจการนักเรียน
14. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
15. การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร

หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

16. งานประสานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น
17. การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงาน
18. งานบริการสาธารณะ
19. งานที่ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, หน้า 64 - 65)

สรุป ด้านบริหารงานทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานในด้านธุรการ อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน บริการ ความสัมพันธ์ชุมชน และประชาสัมพันธ์
จากเนื้อหาที่กล่าวมาข้างต้นจึงนำมาสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 1 สรุปแนวคิดการจัดการศึกษา

สรรค์ วรอินทร์ และทิพวัลย์ คำคง (2545)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)
แบ่งการจัดการศึกษา เป็น 4 ด้าน 1. ด้านวิชาการ 2. ด้านงบประมาณ 3. ด้านการบริหารงานบุคคล 4. ด้านบริหารงานทั่วไป	แบ่งการจัดการศึกษา เป็น 4 กลุ่มงาน 1. งานบริหารวิชาการ 2. งานบริหารงบประมาณ 3. งานบริหารงานบุคคล 4. การบริหารงานทั่วไป

สรุป ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึง ได้นำแนวคิดการจัดการศึกษามา 3 ด้าน กล่าวคือ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป มาเป็นกรอบในการวิจัย ส่วนในด้านงบประมาณไม่ได้นำมาเป็นกรอบในการวิจัยเนื่องจากรัฐบาลได้ดำเนินนโยบาย สนับสนุนการจัดการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้น อนุบาล 1 (อายุ 3 ขวบ) จนถึงมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพ โดยนโยบาย “เรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ” ซึ่งรัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณให้กับกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 73,494.5183 ล้านบาท และจัดเตรียมงบประมาณ พ.ศ. 2554 จำนวน 77,121.6966 ล้านบาท โดยมีการจัดอุดหนุนใน 5 รายการ คือ

1. ค่าเล่าเรียนอุดหนุนรายหัว
2. ค่าหนังสือเรียน
3. ค่าเครื่องแบบนักเรียน
4. ค่าอุปกรณ์การเรียน
5. ค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ใน ส่วนของหนังสือเรียนตามโครงการเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพนั้น รัฐบาลมี นโยบายให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งสายสามัญและสายอาชีพทุกคนได้รับการแจก

หนังสือเรียนแทนการยืมเรียน เนื่องจากนักเรียนต้องเก็บไว้อ่านเพื่อเตรียมสอบเข้าเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย การดำเนินการดังกล่าวเป็นการสร้างมาตรฐานในการบริหารจัดการ เพื่อให้การศึกษาได้ครอบคลุมปวงชนทั้งหมด สำหรับการเรียนฟรีนั้น หมายถึงการอุดหนุนที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่ทุกคนควรจะได้รับบริการการศึกษา งบประมาณด้านการศึกษาจึงเป็นภาระของรัฐที่ต้องจัดสรรให้สถานศึกษาตามนโยบายข้างต้น นอกจากการจัดการศึกษาและขอบข่ายภารกิจการบริหารของสถานศึกษาที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 33 ได้บัญญัติให้มีการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่บูรณาการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและกีฬา กับการศึกษาทุกระดับชั้น เพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว จึงได้มีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2559) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านและสมดุล สร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้ และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม (สำนักเลขาธิการการศึกษา, 2553)

แนวคิดที่เกี่ยวข้องด้านสถาบัน

สถาบัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายของคำว่า “สถาบัน” ไว้ว่า “สิ่งซึ่งคนในส่วนรวม คือสังคมจัดตั้งให้มีขึ้น เพราะเห็นประโยชน์ว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง

Dictionary of Modern Sociology ให้ความหมายของสถาบันไว้ว่า “เป็นกระบวนการหรือการรวมกลุ่มในลักษณะ ดังนี้

1. มีการจัดระเบียบอย่างดี เช่น มีการกำหนดบทบาทและความสัมพันธ์ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. มีระบบ เช่น มีการกำหนดว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องทำอะไร
3. มีเสถียรภาพหรือความมั่นคง โดยมีแนวโน้มที่เปลี่ยนแปลงยากและไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะหรืออาจกล่าวสรุปได้ว่า

สถาบันทางสังคม หมายถึง กลุ่มของบรรทัดฐานทางสังคมที่สังคมได้กำหนดไว้เพื่อใช้เป็นหลักในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกในสังคม เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐาน เพื่อการดำรงอยู่ของสังคมสถาบันการศึกษา

ทุกสังคมย่อมจะต้องมีหน้าที่ในการให้การศึกษาแก่มวลชน เพื่อให้เขาเหล่านั้นได้รู้จักบรรทัดฐานของสังคม เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการดำเนินชีวิต การทำมาหาเลี้ยงชีพ และวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้สร้างสมไว้ให้เพื่อสืบทอดต่อไป

1. ความหมายของสถาบันการศึกษา สถาบันการศึกษา หมายถึง แนวแผนในการคิดและการกระทำเกี่ยวกับเรื่องการอบรมให้การศึกษาแก่สมาชิกใหม่ของสังคม รวมทั้งการถ่ายทอดวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งด้วย เป็นสถาบันที่ครอบคลุมหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้ เช่น เรื่องกับหลักสูตร การสอบเข้า การเรียนการสอน การฝึกอบรมในด้านต่าง ๆ และการเลื่อนขั้น เป็นต้น

การศึกษามีบทบาทสำคัญต่อสังคมในปัจจุบัน กล่าวคือ การศึกษามีใช่เป็นเพียงของการแสวงหาความรู้เฉพาะด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นการศึกษาเพื่อให้เกิดความคิดและเกิดปัญญาในอันที่จะนำความรู้นั้นไปใช้แก้ไขปัญหา และพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้เจริญก้าวหน้า บุคคลที่มีการศึกษา หมายถึงบุคคลที่สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้เป็นผลสำเร็จ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม ฉะนั้น สถาบันการศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม เพราะการศึกษากระตุ้นให้คนมีความคิด มีความกระตือรือร้น มีความพยายาม และพร้อมที่จะปรับปรุงหรือปฏิรูปลสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

2. องค์ประกอบของสถาบันการศึกษา มีดังนี้

2.1 องค์การทางสังคมหรือกลุ่มทางสังคม ซึ่งเป็นองค์ประกอบของสถาบันการศึกษาที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย นอกจากนั้นอาจมีองค์การทางสังคมอื่น ๆ เข้ามามีส่วนช่วยในการจัดการศึกษา เช่น กระทรวง ทบวง กรม บริษัท โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.2 สถานภาพและบทบาท ในสถาบันการศึกษาจะประกอบด้วยสถานภาพต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ครู - อาจารย์ นักเรียน คนงานภารโรง แต่ละตำแหน่งย่อมมีหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้การจัดการศึกษาสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ให้นักเรียนเกิดความรู้ ประพฤติตนเป็นคนดีของสังคม เช่น ครูมีหน้าที่สอนและอบรมนักเรียน ส่วนบทบาทของครู ได้แก่ การอธิบาย การชี้แจงแสดงเหตุผลให้นักเรียนเข้าใจบทเรียน การทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีหรือเป็นแม่พิมพ์ที่ดี

2.3 หน้าที่ของสถาบันการศึกษา เมื่อพิจารณาถึงหน้าที่ของการศึกษาไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกกระบบโรงเรียน หรือการศึกษาแบบไม่มีระบบ โดยทั่วไปแล้วสถาบันการศึกษามีหน้าที่ต่อบุคคลและสังคม ดังต่อไปนี้

2.3.1 พัฒนาความเจริญของงามส่วนบุคคล กล่าวคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเจริญของงามทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความสามารถในการเขียนอ่าน สุขภาพอนามัย แข็งแรงสมบูรณ์ เป็นต้น

2.3.2 ส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดี ให้เป็นคนมีศีลธรรม วัฒนธรรม รู้จักขนบธรรมเนียมประเพณี มีค่านิยมที่ดีงาม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคม สามารถดำรงชีวิต

อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.3.3 พัฒนาความสามารถในการประกอบอาชีพของบุคคล กล่าวคือ ให้มีความรู้
สามารถในการประกอบอาชีพ

2.3.4 ส่งเสริมให้บุคคลเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม กล่าวคือ ให้รู้จักสิทธิหน้าที่ที่ตน
พึงปฏิบัติต่อสังคมและประเทศชาติ เช่น การเสียภาษี การใช้สิทธิเลือกตั้ง การช่วยเหลือชาติ
บ้านเมืองด้วยวิธีการอื่น ๆ

2.3.5 ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสถานภาพของบุคคล กล่าวคือ การศึกษา
สามารถช่วยให้บุคคลมีความรู้ แล้วใช้ความรู้ที่มีอยู่เปลี่ยนจากอาชีพเดิมไปประกอบอาชีพใหม่หรือ
ช่วยเหลือจากตำแหน่งที่ต่ำกว่าไปสู่ตำแหน่งที่สูงกว่า

2.3.6 ส่งเสริมให้เกิดความสมดุลตามธรรมชาติ เช่น ช่วยให้ประชาชนเข้าใจและ
รักธรรมชาติ ไม่พยายามที่จะเอาชนะธรรมชาติจนทำให้เกิดมลพิษต่าง ๆ ขึ้น

2.3.7 ช่วยให้เห็นคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นสามารถใช้ความรู้และสติปัญญาแก้ปัญหา
ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตัวเองและสังคม

2.3.8 ส่งเสริมให้เกิดความกลมกลืนในสังคม เช่น การปลูกฝังค่านิยม การใช้ภาษา
ร่วมกันของคนหลายเชื้อชาติในการเรียนการสอน ทำให้เกิดความสัมพันธ์กัน มีความเข้าใจอันดีต่
กันมากขึ้น

2.3.9 ส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูปสังคม กล่าวคือ
ความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ในสังคมมักจะมีพื้นฐานมาจากความเจริญก้าวหน้า
ทางวิทยาการก่อนเสมอ

2.3.10 รักษาและถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม จากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง

2.4 บรรทัดฐานทางสังคม สถาบันทางการศึกษาย่อมต้องกำหนดบรรทัดฐานเพื่อใช้
เป็นแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอน เช่น การรับนักศึกษาเข้าเรียน การกำหนดหลักสูตร
กำหนดแผนการเรียน การลงทะเบียน การสอบวัดผล ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินสู่
จุดหมายหมาย เช่น การสอบวัดผล จะกระทำเมื่อการเรียนการสอนได้จบสิ้นลงตามคาบเวลาและ
สอนเนื้อหาครบตามหลักสูตร เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนนิสิตนักศึกษามีความรู้ระดับใด ให้ผ่านได้
หรือยังไม่มีความรู้พอ จะต้องเรียนซ้ำในวิชานั้นใหม่

แนวคิดที่เกี่ยวข้องด้านหลักสูตร

หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งปวงชนที่จัดให้ผู้เรียนได้รับ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่พึงปรารถนาทั้งพฤติกรรมความรู้ ความคิด ความสามารถ ทักษะ เจตคติ และค่านิยมต่าง ๆ

ตามความหมายนี้ หลักสูตร คือ การวางแผนเตรียมการเพื่อการจัดการเรียนการสอน การวางแผนเตรียมการนี้จะครอบคลุมถึงทุกสิ่งที่จะเป็นวิถีทางไปสู่ผลลัพธ์คือ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่พึงปรารถนาโดยทั่วไปหลักสูตรจะครอบคลุมถึงองค์ประกอบต่าง ๆ คือ

1. ผลการเรียนรู้ (Learning Outcome) ซึ่งนิยมเรียกว่า มาตรฐานคุณภาพ (Quality Standards) หรือที่เราคุ้นเคยว่า จุดประสงค์การเรียนรู้
2. ขอบข่ายเนื้อหาวิชา (Content) ที่อาจเรียกว่าองค์ความรู้ (Body of Knowledge)
3. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (Learning Activities) ที่เราคุ้นเคยในชื่อแผนการสอน หรือกระบวนการ เรียนรู้ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สุดที่ครูจะคิดค้นกระบวนการที่ดีที่สุด (Best Practice) เพื่อรับประกันว่าผู้เรียนทุกคนจะบรรลุผลการเรียนรู้ได้ครบถ้วน กำหนดให้จัดหลักสูตรการศึกษาในส่วนสาระหลักที่เป็นแกนกลางของการศึกษาพื้นฐาน
4. เพื่อการศึกษาต่อ การดำรงชีวิต ความเป็นคนไทย และความเป็นพลเมืองดีของชาติ ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่นคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และสังคม
5. แผนการใช้สื่อการเรียนการสอน (Learning Materials)
6. แผนการวัดผลประเมินผล (Assessment) เพื่อแสดงหลักฐานการบรรลุผลการเรียนรู้โดยหลักการที่เป็นสากล

หลักสูตรที่แท้จริง คือ สิ่งที่ครูปฏิบัติในโรงเรียนในองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบนี้ ความเป็นหลักสูตรจะหยุดอยู่ที่การคิด กำหนดเป็นแผนดำเนินงานใน 5 องค์ประกอบนี้ เมื่อใดที่ครูลงมือจัดการเรียนการสอน จะเรียกว่าการนำหลักสูตรไปใช้ (Implementation) ซึ่งมักตามมาด้วยการประเมินผลการใช้สูตร (Evaluation) เพื่อให้มีข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ใน 5 องค์ประกอบและปรับปรุงการนำหลักสูตรไปใช้

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

คณะกรรมการของสภาผู้แทนราษฎร กำลังกำหนดสาระสำคัญในร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ คาดว่าจะออกเป็นกฎหมาย ประมาณมีนาคม พ.ศ. 2542 นี้ ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิรูปหลักสูตรจำเป็นต้องทำให้สอดคล้องกับสาระสำคัญที่จะขอยกมากล่าว

เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร คือ

1. ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง มาตรา 20 แนวการจัดการศึกษาเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ครอบคลุมสิ่งสำคัญ คือ

1.1 ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเอง ความสัมพันธ์กับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ สังคมโลก ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมืองการปกครอง

1.2 ความรู้และทักษะเกี่ยวกับวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ภูมิศาสตร์ การจัดการทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.3 ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย

1.4 ความรู้และทักษะด้านภาษา คณิตศาสตร์

1.5 ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

มาตรา 4 ทวิ กำหนดให้จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการครองชีวิตและการงาน สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 4 ทรี ระบุว่าต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาไว้และส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาคและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักฟังตนเอง เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อจะได้รู้เท่าทันโลก

มาตรา 23 กำหนดให้จัดหลักสูตรการศึกษาในส่วนสาระหลักที่เป็นแกนกลางของการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการศึกษาต่อการดำรงชีวิต ความเป็นคนไทยและความเป็นพลเมืองดีของชาติ ให้สถานศึกษามีหน้าที่จัดทำสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชนและสังคม

ในเมื่อหลักสูตรที่แท้จริง อยู่ที่การคิดการวางแผนของครูที่โรงเรียน คำถามท้าทายประการแรก การกำหนดมาตรฐานคุณภาพการเรียนรู้หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ควรมีลักษณะอย่างไรจึงจะครอบคลุมข้อกำหนดของ พ.ร.บ. การศึกษา ประการที่สอง ควรกำหนดขอบข่ายเนื้อหาอย่างไร จะนำมาจากไหน จะสอดแทรกเนื้อหาของชุมชนท้องถิ่นอย่างไร ประการสุดท้ายที่หนักที่สุดคือ จะจัดระบบการเรียนการสอนอย่างไรจึงจะรับประกันว่าผู้เรียนทุกคนต้องบรรลุผลการเรียนเหล่านี้

2. แนวการจัดการเรียนการสอน

การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปรากฏในร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ เช่น การศึกษาอบรมควรผสมผสานกันระหว่างการศึกษาในระบบศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย (มาตรา 10) จัดกิจกรรมสอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด คำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิดการจัดการ การประยุกต์ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง จัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียนรู้ให้อำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ประสานความร่วมมือ กับ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (มาตรา 21) ยึดหลัก 3 ประการ คือ การศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และพัฒนากระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง (มาตรา 15)

สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน

มันเกียรติ โกศลนริตวิงษ์ (2527, หน้า 19 - 20) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง สภาพหรือบรรยากาศในการเรียนการสอน ได้แก่ พฤติกรรมผู้เรียน ผู้สอน วิธีสอน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา บรรยากาศในห้องเรียนเช่น หลักสูตร บทเรียน อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดองค์ประกอบดังกล่าวนี้จะส่งเสริมให้นักศึกษาค้นพบทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ โดยได้รับประสบการณ์ตรงอันก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาการ ทักษะคติ บุคลิกภาพ คุณธรรม และพัฒนาจนถึงที่สุดของแต่ละคน

ชญาภาณท์ นวลสิงห์ (2547, หน้า 22) กล่าวถึง สภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนว่า อาจารย์ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอน ทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน ประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมด้านตัวบุคคลเป็นตัวดึงดูดให้นักศึกษามีความต้องการที่จะเรียนวิชานั้น ๆ ผู้สอนมีอิทธิพลอย่างมากที่จะทำให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้และไม่เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ ผู้สอนมีความสามารถระดับมืออาชีพ นอกจากมีบทบาทเรื่องการสอนแล้ว ยังสามารถช่วยให้ ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชมพวันธุ์ คุญชร ณ อยุธยา (2543, หน้า 12 - 13) กล่าวว่า การสอน (Teaching) หมายถึง พฤติกรรมของครูให้เกิดการเรียนรู้ ส่วนคำว่า การเรียน (Learning) หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนในสถานการณ์การเรียนรู้ นักการศึกษานิยมเรียนรวมกันว่า “การเรียนการสอน” (Instruction) ซึ่งหมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน หนังสือ ตำราเรียน การพูดของครู รายการ โทรทัศน์ โดยครูเป็นผู้จัดเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ การเรียนการสอนที่ดีจะต้องก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ซึ่งเกิดจากตัวผู้เรียนเอง กระบวนการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้อง

กับการเรียนรู้มี ดังนี้ 1) กระตุ้นความสนใจ 2) แจ้งให้ผู้เรียนทราบวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอน 3) ทบทวนบทเรียนที่เรียนมาแล้ว 4) นำเสนอบทเรียนอย่างกระจ่างชัดเจน 5) แนะนำการเรียน 6) กระตุ้นให้เกิดการปฏิบัติ 7) ให้ข้อมูลย้อนกลับ 8) ประเมินการปฏิบัติ 9) จัดให้มีการปฏิบัติที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางการเรียนการสอน คือ สภาพการ บรรยากาศในการเรียนการสอน ครู นักเรียน เนื้อหาวิชาที่สัมพันธ์กัน ทำให้เกิดการเรียนรู้และประสบการณ์ที่ส่งผล ต่อความก้าวหน้าและความสำเร็จในการเรียนของนักเรียน

คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอน

ชินวัฒน์ นิเจนตร (2526, หน้า 78) กล่าวว่า ครูนับว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพราะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อภาวะการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลง บทบาท

ในฐานะวิชาชีพ ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในตัวเด็ก มีทักษะที่ดีในการสอน และมีความสามารถทางด้านเทคนิคของกระบวนการศึกษาเป็นแหล่งความรู้แก่เด็ก เป็นผู้นำของกลุ่ม และเป็นตัวแทนของสังคมได้ บทบาทส่วนตัว โดยธรรมชาติของตำแหน่งแล้ว ครูเป็นภาพแทนตัวพ่อแม่เด็ก เป็นเป้าหมายที่เด็กจะยึดเป็นตัวแทนแสดงความมั่นใจ ความก้าวร้าว และความมั่นคงทางอารมณ์ ครูจะพบความสำเร็จในอาชีพได้นานเท่าที่ตนยังสามารถให้ความอบอุ่นและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กและมีความรู้ลึกซึ้งไวต่อความต้องการของเด็ก

ชญาภาณท์ นวลสิงห์ (2547, หน้า 22) กล่าวว่า ผู้สอนต้องมีความเข้าใจในปัจจัยด้านต่าง ๆ ของนิสิตที่มาเรียน คือ 1) อิทธิพลด้านครอบครัวซึ่งมีบทบาททำให้นิสิตมีความต้องการที่จะมาเรียนและมีส่วนสนับสนุนด้านการเงิน หรือครอบครัวที่มีความพร้อมด้านเศรษฐกิจนิสิตจะไม่มีปัญหาเรื่องค่าเล่าเรียนทำให้การเรียนประสบผลสำเร็จมากขึ้น 2) ภาวะความตึงเครียดของนิสิต ซึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยตรงกับตัวนิสิตมีผลทำให้นิสิตไม่มีความต้องการที่จะเรียน รู้สึกเบื่อเกิดภาวะตึงเครียดให้กับผู้สอนและผู้เรียนเอง 3) ความเป็นตัวของตัวเองของนิสิต ซึ่งเป็นสิ่งที่เป็นบุคลิกลักษณะของบุคคล บทบาทของผู้สอนที่จะช่วยให้นิสิตประสบผลสำเร็จทางการเรียนนั้นเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจปัจจัยพื้นฐานทั้ง 3 ด้าน

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) (2541, หน้า 63 - 65) ได้ให้ความหมายของผู้สอนว่า หมายถึง ผู้ทำหน้าที่สั่งสอน ให้การศึกษาแก่ผู้อื่น พึงประกอบด้วยคุณสมบัติและประพฤติปฏิบัติ ดังนี้

1. ครูเป็นกัลยาณมิตร คือ ประกอบด้วยองค์คุณของกัลยาณมิตร หรือกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ คือ

1.1 ปิโย น่ารัก คือ มีเมตตากรุณา ใส่ใจคนและประโยชน์ของเขา เข้าถึงจิตใจ

สร้างความรู้สึกลึกซึ้งสนทนกันเอง ชักชวนใจผู้เรียนให้อยากเข้าปรีกษาสอบถาม

1.2 ครู นำเคารพ คือ เป็นผู้หนักแน่น ถือหลักการเป็นใหญ่ และมีความประพฤติสมควรแก่ฐานะ ทำให้เกิดความรู้สึกรอบอุ้มใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย

1.3 ภาวนีโย นำเจริญใจ คือ มีความรู้จริง ทรงภูมิแพ้งจริง และเป็นผู้ฝึกฝนอยู่เสมอ เป็นที่น่ายกย่องความเอาอย่าง ทำให้ศิษย์เอยอ้างและรำลึกถึงด้วยความซาบซึ้ง มั่นใจ และภาคภูมิใจ

1.4 วัตตา รู้จักพูดให้ได้ผล คือ รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไร อย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี

1.5 วณักขโม อดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมที่จะรับฟังคำปรึกษา ซักถามแม้ถูกจิก ตลอดจนคำด่าท้วงเถินและคำตักเตือนวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ อดทนฟังได้ ไม่เบื่อง่าย ไม่เสียอารมณ์

1.6 คัมภีรญ จะ กะถัง กัตตา แฉลงเรื่องล้าลึกได้ คือ กล่าวชี้แจงเรื่องต่าง ๆ ที่ยุ่งยาก ลึกซึ้งให้เข้าใจได้ และสอนศิษย์ให้ได้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

1.7 โน จัญฐาเน นิโยชเย ไม่ชักนำไปในฐานะที่ไม่ควร คือ ไม่ชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียหรือเรื่องเหลวไหลไร้สาระ

2. ตั้งใจประสิทธิความรู้ โดยตั้งตนอยู่ในธรรมของผู้แสดงธรรมที่เรียกว่า ธรรมเทศก ธรรม 5 ประการ

2.1 อนุปพุพิถา สอนให้มีขั้นตอนถูกลำดับ คือ แสดงหลักธรรม หรือเนื้อหา ตามลำดับความง่ายยากลุ่มลึก มีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องไปโดยลำดับ

2.2 ปริยายทัสสาวิ จีบจุลสำคัญมาขยายให้เข้าใจเหตุผล คือ ชี้แจง ยกเหตุผลมาแสดง ให้เข้าใจชัดในแต่ละแง่แต่ละประเด็น อธิบายยกเยื้องไปต่าง ๆ ให้มองเห็นกระจ่างตามแนวเหตุผล

2.3 อนุทยา ตั้งจิตเมตตาสอนด้วยความปรารถนาดี คือ สอนเข้าด้วยจิตเมตตา มุ่งจะให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสอน

2.4 อนามัยสันดร ไม่มีจิตเพ่งเล็งมุ่งเห็นแก่อาภิส คือ สอนเขามีใจมุ่งที่สิ้นจ้าง

2.5 อนุปหัจจ วางจิตตรงไม่กระทบตนและผู้อื่น คือ สอนตามหลักเนื้อหา ไม่แสดงธรรม ไม่ยกตน ไม่เสียดสีข่มขู่ผู้อื่น

3. ครูมีลีลาครบทั้งสี่ ครูที่สามารถมีลีลาของนักสอน ดังนี้

3.1 สันทัสสนา ชี้ให้ชัด สอนอะไรก็ชี้แจงแสดงเหตุผล แยกแยะอธิบายให้เข้าใจ ดังจูงมือไปให้เห็นกับตา

3.2 สมาทปนา ชักชวนให้ปฏิบัติ คือ สิ่งใดควรทำ ก็บรรยายให้มองเห็น ความสำคัญ และซาบซึ้งในคุณค่า เห็นสมจริง จนผู้ฟังยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ

3.3 สมุตเตชนา เร้าให้กล้า คือ ปลุกให้คึกคัก เกิดความกระตือรือร้น มีกำลังใจ

แข็งขัน มั่นใจที่จะทำให้สำเร็จ ไม่กลัวเหน็ดเหนื่อยหรือยากลำบาก

3.4 สัมผัสงาน ปลูกให้รำลึก คือ ทำบรรยากาศให้สนุกสนาน แจ่มใส เบิกบาน ใจให้ผู้ฟังเข้มข้น มีความหวัง มองเห็นผลดีและทางสำเร็จ

4. ครูมีหลักตรวจสอบถาม เมื่อกล่าวอย่างรวบรัดที่สุด ครูอาจตรวจสอบตนเอง ด้วยลักษณะการสอนของพระบรมครู 3 ประการ คือ

4.1 สอนด้วยความจริง ทำได้จริงแล้วจึงสอนเขา

4.2 สอนอย่างมีเหตุผล ให้เขาพิจารณาเข้าใจแจ่มแจ้งด้วยปัญญาของตนเอง

4.3 สอนให้ได้ผลจริง สำเร็จความมุ่งหมายของเรื่องที่สอนนั้น ๆ เช่น ให้เข้าใจ ได้จริง เห็นความจริง ทำได้จริง นำไปปฏิบัติได้ผลจริง เป็นต้น

5. ครูทำหน้าที่ครูต่อศิษย์ คือ ปฏิบัติต่อศิษย์โดยอนุเคราะห์ตามหลักธรรมเสมือนเป็น ทิศเบื้องขวา ดังนี้

5.1 แนะนำฝึกอบรมให้เป็นคนดี

5.2 สอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง

5.3 สอนศิลปวิทยาให้สิ้นเชิง

5.4 ส่งเสริมยกย่องความดีงามความสามารถให้ปรากฏ

5.5 สร้างเครื่องคุ้มภัยในสารทิศ คือ สอนฝึกศิษย์ให้วิชาเลี้ยงชีพได้จริง

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540, หน้า 124 - 128) กล่าวถึงปัจจัยด้านตัวครู (The Teacher Variables) ว่าผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญในการเรียนการสอน ซึ่งควรมีลักษณะดังนี้ มีความมั่นใจในตนเอง (Self - Confidence)

มีทักษะส่วนบุคคล (Interpersonal Skills) ผู้สอนควรมีความสามารถในการกระตุ้น ความสนใจและควบคุมพฤติกรรมของกลุ่มผู้เรียนได้

มีความรู้ในวิชาที่สอน (Knowledge of Subject) ผู้สอนภาษาอังกฤษควรเป็นผู้ที่มีความรู้ และพูดภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี

มีความขยันหมั่นเพียร (Diligence)

ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีและหลักสูตรเกณฑ์การศึกษาขั้นพื้นฐาน

พ.ศ. 2551

วิทยาลัยนาฏศิลป์ เดิมมีชื่อว่า “โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์” ก่อตั้งโดย พลตรีหลวง วิจิตรวาทการ เปิดการเรียนการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 ซึ่งนับเป็นสถาบัน การศึกษาแห่งแรกที่ทำให้การศึกษาทั้งวิชาสามัญและวิชาศิลป์ในปี พ.ศ. 2478 ได้มีการก่อตั้งโรงเรียน

ศิลปากรขึ้น ซึ่งเปิดสอนทางด้านช่างปั้น ช่างเขียน และช่างรัก และมีการโอน โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ไปรวมเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนศิลปากร เรียกว่า “แผนกนาฏดุริยางค์” โดยจัดการศึกษาวิชาศิลปทางดนตรี ปี่พาทย์ และละคร ต่อมากรมศิลปากรได้ปรับปรุงกองดุริยางคศิลป์ โดยเปลี่ยนชื่อใหม่เป็นกองการสังคีต และได้โอนแผนกนาฏดุริยางค์จากโรงเรียนศิลปากรมาขึ้นอยู่กับแผนกนาฏศิลป์ กองการสังคีต พร้อมทั้งเปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนสังคีตศิลป์” แต่การเรียนการสอนได้หยุดไปชั่วขณะเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2 (ชนิด อยู่โพธิ์, 2537, หน้า 75 - 77)

ในปี พ.ศ. 2488 โรงเรียนสังคีตศิลป์ ได้เปลี่ยนชื่ออีกครั้งเป็น “โรงเรียนนาฏศิลป์” พร้อมทั้งขยายการศึกษาครอบคลุมทั้งนาฏดุริยางคศิลป์ไทยและสากล หลังจากนั้น จึงได้รับการยกฐานะให้เป็น “วิทยาลัยนาฏศิลป์” เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2515 และใน ปี พ.ศ. 2541 มีการจัดตั้งสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สถาบันอุดมศึกษาในสังกัดกรมศิลปากรตามพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2541 เป็นการยกระดับการศึกษาวิชาเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรมให้สูงขึ้นถึงระดับปริญญา และในปี พ.ศ. 2550 ได้ปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ เป็นพระราชบัญญัติสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ พ.ศ. 2550 ทำให้สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์เป็นนิติบุคคลแยกออกจากกรมศิลปากร ตามบทเฉพาะกาล มาตรา 59 ให้โอนบรรดากิจการ อำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ วิทยาลัยนาฏศิลป์ วิทยาลัยช่างศิลป์ ส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคทั้ง 15 วิทยาลัย สังกัดกรมศิลปากร มาเป็นของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ตามพระราชบัญญัตินี้

วิทยาลัยนาฏศิลป์ทั้ง 12 แห่งมีดังนี้

1. วิทยาลัยนาฏศิลป์ 119 หมู่ 3 ตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2477
2. วิทยาลัยนาฏศิลป์เชียงใหม่ เลขที่ 1 ถนนสุริยวงศ์ ซอย 2 ตำบลหายยา อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514
3. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช หมู่ 11 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช เปิดทำการสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521
4. วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง 28 ตำบลบางแก้ว อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2521วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด เลขที่ 25 ถนนกองพลสิบ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522
5. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย ถนนจรดวิถีถ่อง ตำบลบ้านกล้วย อำเภอเมืองสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2522

6. วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ถนนสนามบิน อำเภอเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525

7. วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี ถนนรามเดโช ตำบลทะเลชุบศร อำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526

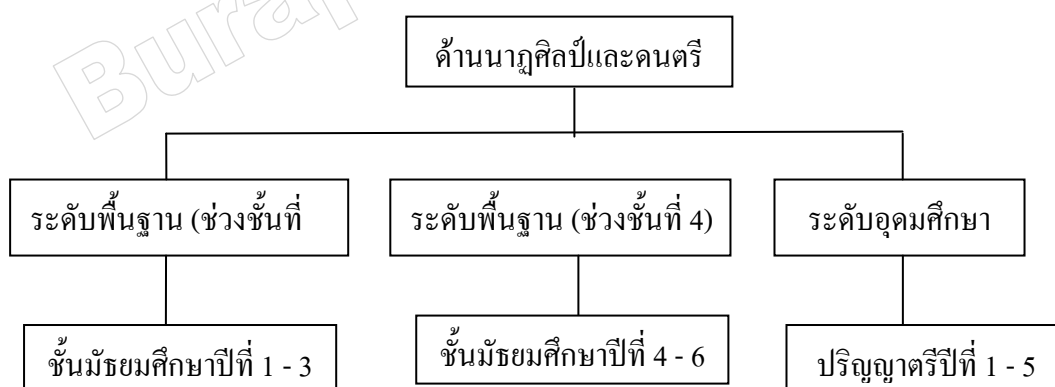
8. วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี 62 หมู่ 8 ถนนชวนะอุทิศ ตำบลวัดใหม่ อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527

9. วิทยาลัยนาฏศิลป์พัทลุง 150 หมู่ที่ 1 ตำบลควนมะพร้าว อำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526

10. วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี ศูนย์ราชการกรมศิลปากร จังหวัดสุพรรณบุรี เลขที่ 119 หมู่ที่ 1 ถนนสุพรรณบุรี - ชัยนาท ตำบลสนามชัย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536

11. วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา เลขที่ 444 หมู่ 10 ถนนมิตรภาพ บ้านดอนตำบลโคกกรวด อำเภอเมืองนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เปิดทำการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี เป็นสถานศึกษาในสังกัด สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม เปิดสอนเพื่อผลิตครูและบุคลากรสายอาชีพในด้านนาฏศิลป์ และดนตรี มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับพื้นฐานจนถึงระดับอุดมศึกษาไว้ในสถานศึกษาเดียวกันเป็นการเรียนแบบต่อเนื่อง ดังแผนภูมิที่ 1 โครงสร้างการจัดระบบการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ภาพที่ 2 โครงสร้างการจัดระบบการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรมที่มา คู่มือนักเรียน ปีการศึกษา 2554

การจัดตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออก เกิดขึ้นจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) และจากการที่ประชาชนชาวจังหวัดจันทบุรี ซึ่งนำโดย

นายบุญนาค สายสว่าง ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีในขณะนั้น ได้มีความห่วงใยเยาวชนของจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดใกล้เคียงในภาคตะวันออก ที่อาจหลงใหลไปกับกระแสวัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งจะเป็นอันตรายต่อสังคมไทยและเป็นส่วนหนึ่งในการทำลายเอกลักษณ์ความมั่นคงของชาติ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้ประชาชนในจังหวัดจันทบุรี ได้ร่วมแรงร่วมใจจัดหาที่ดินที่เหมาะสม สำหรับจัดตั้งสถานศึกษาคือที่ดินสาธารณประโยชน์ “ทุ่งพลงเหนือ” เนื้อที่ 50 ไร่ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2526 โดยสังกัดกองศิลปศึกษา กรมศิลปากร กระทรวงศึกษาธิการ และเปิดสอนในระดับชั้นประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นต้น ถึงประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี เปิดทำการเรียนการสอนครั้งแรกในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2527 โดยอาศัยอาคารเรียนของโรงเรียนเทศบาลเมืองจันทบุรี เป็นสถานที่ทำการเรียนชั่วคราวโดยมีผู้บริหารและคณะครู อาจารย์ 8 คน อาคารเรียนหลังแรกก่อสร้างเมื่อ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2527 แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2528 และได้ย้ายเข้ามาทำการเรียนการสอนในอาคารเรียนดังกล่าวตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2528 เป็นต้นมา ปัจจุบัน 15 สิงหาคม พ.ศ. 2538 กรมศิลปากรได้จัดแบ่งส่วนราชการใหม่ และกำหนดให้สถาบันนาฏดุริยางคศิลป์เป็นส่วนราชการที่ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลเรื่องนาฏศิลป์และการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ทุกแห่ง ทำให้วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีถูกปรับย้ายเข้าสังกัดสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ วันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2541 กรมศิลปากรได้ปรับปรุงการแบ่งส่วนราชการอีกครั้ง โดยแบ่งส่วนราชการออกเป็น 11 กอง โดยได้เพิ่มสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ขึ้นมาอีกหน่วยงานหนึ่ง เพื่อเข้ามาดูแลเรื่องการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์และวิทยาลัยช่างศิลป์ทุกแห่ง วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีจึงเปลี่ยนสังกัดจากสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ มาสังกัดสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

วันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2545 ได้มีการโอนย้ายกรมศิลปากร ไปสังกัดกระทรวงวัฒนธรรม ตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 และสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ก็ถูกโอนย้ายตามไปด้วย ปี พ.ศ. 2548 วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีได้ทำการเปิดห้องเรียนเครือข่ายของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สอนในระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2550 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้มีการยกฐานะขึ้นเป็นส่วนราชการหนึ่งในกระทรวงวัฒนธรรม วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีเป็นหน่วยงานหนึ่งที่ขึ้นตรงต่อสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์มาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับพื้นฐาน ปีละกว่า 200 คน และผลิตบัณฑิตปริญญาตรีปีละกว่า 40 คน

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีเป็นสถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเฉพาะทางด้านนาฏศิลป์ และดนตรีแห่งเดียวในภาคตะวันออกสามารถผลิตผู้สำเร็จการศึกษา และบัณฑิตที่มีคุณภาพ ทางด้านศิลปวัฒนธรรมไทยอันเป็นเอกลักษณ์ของชาติไทย ซึ่งคนไทยทั้งชาติต่างภาคภูมิใจอย่างยิ่ง ความงดงามด้านนาฏศิลป์และดนตรีที่สืบทอดยาวนานมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มิได้สูญหายไป แต่อย่างไรหากยังคงไว้และได้รับการสืบทอดอย่างต่อเนื่อง โดยวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีและ วิทยาลัยนาฏศิลป์ อีก 11 แห่งทั่วประเทศ

คำขวัญประจำวิทยาลัยวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

เชิดชูศิลปะ พัฒนาความรู้ คู่คุณธรรม นำชีวิตเป็นสุข

สีประจำวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี สีเขียว - ขาว

ปรัชญา

สาธุ โข ศิลป์ นาม อปีย์ ยาทิสกั ทิส

ขึ้นชื่อว่าศิลปะแม่เช่นใด เช่นหนึ่ง ก็ยังประโยชน์ให้สำเร็จได้

(สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า

โปรดกระหม่อมพระราชทานในโอกาสครบรอบ 60 ปี วิทยาลัยนาฏศิลป์ (กรุงเทพฯ) เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2537) วิทยาลัยนาฏศิลป์ ทั้ง 12 ใช้ปรัชญานี้

วิสัยทัศน์

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีเป็นสถาบันชั้นนำแห่งการเรียนรู้ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทยและการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออก

พันธกิจ

1. ผลิตผู้สำเร็จการศึกษาระดับพื้นฐาน และบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นไปตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์และตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานอย่างแท้จริง
2. สร้างงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทย และการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออกให้เป็นที่ยอมรับระดับชาติ
3. ให้บริการวิชาการด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทยและการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออก ที่มีคุณค่าแก่ชุมชนและสังคม
4. อนุรักษ์ สืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย และรักษาสืบสานวัฒนธรรม
5. พัฒนาองค์กรมุ่งสู่องค์กรคุณภาพ

วัตถุประสงค์

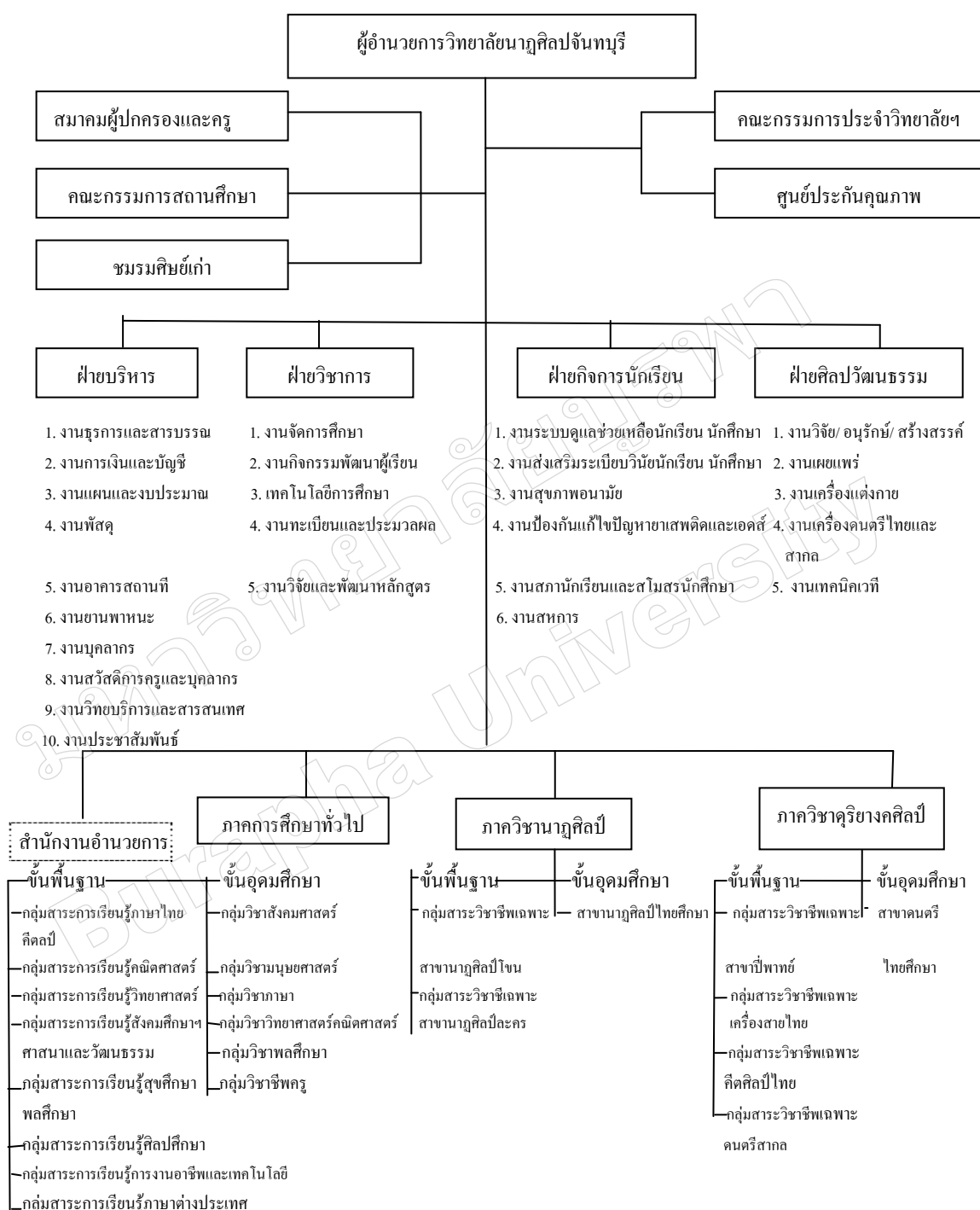
1. ผู้สำเร็จการศึกษาระดับพื้นฐานและบัณฑิตมีคุณภาพทางด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทย และการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออกสามารถนำไปใช้ประโยชน์และสร้างงานอาชีพได้อย่างมี

คุณค่า

2. มีงานวิจัยและงานสร้างสรรค์ด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทย และการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ยอมรับระดับชาติ
3. มีงานบริการวิชาการด้านนาฏดุริยางคศิลป์ไทยและการแสดงพื้นบ้านภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีคุณค่าแก่ชุมชนและสังคม
4. มีการอนุรักษ์ สืบทอดศิลปวัฒนธรรมไทย และรักษาส่งแวดล้อม ที่ชุมชนมีส่วนร่วม
การบริหารงานในวิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี

วิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรีมีการบริหารงานภายในวิทยาลัย ตามประกาศวิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 มีการบริหารงานโดยแบ่งส่วนราชการภายในออกเป็น 4 ฝ่าย มีฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจการนักเรียน - นักศึกษา ฝ่ายศิลปวัฒนธรรม โดยผ่านกลไกการมีส่วนร่วม ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรหน่วยงานต่าง ๆ ในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษา และพัฒนาทางการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สถานศึกษามีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนทุก ๆ ฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังโครงสร้างการบริหารงานภายในวิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี ตามแผนภูมิ (ประกาศวิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2554)

โครงสร้างการบริหารงานวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

1. โครงสร้างการบริหารงานภายในวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีแบบท้ายประกาศวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรีวันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2554
2. สำนักงานอำนวยการ รองรับการปรับอัตรากำลังของบุคลากรทางการศึกษา
3. เมื่อวิทยาลัยฯเข้าสู่ระบบการสรรหา ตำแหน่งผู้อำนวยการให้เป็นไปตามมติสภาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ครั้งที่ 8/2552 ลงวันที่ 9 พฤศจิกายน พ.ศ. 2552

ภาพที่ 3 โครงสร้างการบริหารงานวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ขอบเขตของการจัดการศึกษาในวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จัดการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 สาย ใหญ่ ๆ คือ

1. วิชาสามัญ วิชาสามัญทุกระดับ จัดตามหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ 8 กลุ่มสาระ ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ สังคมศึกษา ฯ การงานและเทคโนโลยี คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ พละนาฏศิลป์ และศิลปศึกษา

2. วิชาศิลปะ วิชาศิลปะแต่ละสาขา เป็นหลักสูตรที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จัดทำเอง โดยได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการ นักเรียนในระดับพื้นฐานวิชาชีพ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องเลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่ง เมื่อเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนสามารถเลือกเรียน วิชาศิลปะสาขาอื่นเป็นวิหารองหรือวิชาโทได้อีก

วิชาศิลปะที่เปิดสอนในวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี มี 2 สาขา คือ

1. สาขานาฏศิลป์ โขน ละคร
 2. สาขาศูริยางคศิลป์ ปี่พาทย์ เครื่องสาย คีตศิลป์ (ขับร้องเพลงไทย)ดนตรีสากล
- หลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี**

วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี ได้จัดการศึกษาแบ่งเป็น 2 ระดับดังนี้

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี มีหน่วยการเรียนรู้รวมตลอดหลักสูตร 81 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน จำนวน 45 หน่วยกิต ได้แก่

1.1 ภาษาไทย	จำนวน 9 หน่วยกิต
1.2 คณิตศาสตร์	จำนวน 6 หน่วยกิต
1.3 วิทยาศาสตร์	จำนวน 6 หน่วยกิต
1.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	จำนวน 6 หน่วยกิต
ประวัติศาสตร์	จำนวน 3 หน่วยกิต
1.5 สุขศึกษาและพลศึกษา	จำนวน 3 หน่วยกิต
1.6 ศิลปะ	จำนวน 3 หน่วยกิต
1.7 การงานและเทคโนโลยี	จำนวน 3 หน่วยกิต
1.8 ภาษาต่างประเทศ	จำนวน 6 หน่วยกิต
2. กลุ่มวิชาชีพ จำนวน 36 หน่วยกิต ได้แก่
 - 2.1 นาฏศิลป์ โขน
 - 2.2 นาฏศิลป์ ละคร

- 2.3 คุรียางคศิลป์ ปี่พาทย์
- 2.4 คุรียางคศิลป์ เครื่องสายไทย
- 2.5 คุรียางคศิลป์ คีตศิลป์ไทย
- 2.6 คุรียางคศิลป์ ดนตรีสากล
- 3. กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
 - 3.1 กิจกรรมแนะแนว
 - 3.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่
 - 3.2.1 กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี
 - 3.2.2 กิจกรรมชุมนุม หรือกิจกรรมชมรม
 - 3.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จำนวน 45 คาบ

ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้ระยะเวลาเรียน 3 ปี มีหน่วยการเรียนรู้ 87 หน่วยกิต ประกอบด้วย

- 1. กลุ่มสาระการเรียนรู้พื้นฐาน จำนวน 33 หน่วยกิต ได้แก่
 - 1.1 ภาษาไทย จำนวน 6 หน่วยกิต
 - 1.2 คณิตศาสตร์ จำนวน 4 หน่วยกิต
 - 1.3 วิทยาศาสตร์ จำนวน 4 หน่วยกิต
 - 1.4 สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 4 หน่วยกิต
 - 1.4.1 ประวัติศาสตร์ จำนวน 2 หน่วยกิต
 - 1.5 สุขศึกษาและพลศึกษา จำนวน 3 หน่วยกิต
 - 1.6 ศิลปะ จำนวน 2 หน่วยกิต
 - 1.7 การงานและเทคโนโลยี จำนวน 2 หน่วยกิต
 - 1.8 ภาษาต่างประเทศ จำนวน 6 หน่วยกิต
- 2. กลุ่มวิชาชีพ จำนวน 54 หน่วยกิต ได้แก่
 - 2.1 วิชาปฏิบัติเอก จำนวน 36 หน่วยกิต โดยให้เลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่ง

ต่อไปนี้เป็น

- 2.1.1 นาฏศิลป์ โขน
- 2.1.2 นาฏศิลป์ ละคร
- 2.1.3 คุรียางคศิลป์ ปี่พาทย์
- 2.1.4 คุรียางคศิลป์ เครื่องสายไทย
- 2.1.5 คุรียางคศิลป์ คีตศิลป์ไทย

2.1.6 คุรียางคศิลป์ ดนตรีสากล

2.2 วิชาทฤษฎีเอก จำนวน 3 หน่วยกิต โดยเรียนให้สอดคล้องกับสาขาวิชาเอก ตามที่เลือกเรียนสาขาใดสาขาหนึ่งดังต่อไปนี้

2.2.1 ทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย

2.2.2 ทฤษฎีคุรียางค์ไทย

2.2.3 ทฤษฎีดนตรีสากล

2.3 วิชาปฏิบัติโท จำนวน 9 หน่วยกิต โดยเลือกเรียนรายวิชาต่อเนื่องกันในสาขาใดสาขาหนึ่งตลอดหลักสูตร ดังนี้

2.3.1 นาฏศิลป์ โขน

2.3.2 นาฏศิลป์ ละคร

2.3.3 คุรียางคศิลป์ ปี่พาทย์

2.3.4 คุรียางคศิลป์ เครื่องสายไทย

2.3.5 คุรียางคศิลป์ คีตศิลป์ไทย

2.3.6 คุรียางคศิลป์ ดนตรีสากล

2.3.6 การแสดงพื้นบ้าน

2.3.7 ดนตรีพื้นบ้าน

2.4 วิชาพื้นฐานวิชาชีพ จำนวน 3 หน่วยกิต โดยเรียนรายวิชาจากกลุ่มวิชาเดียวกันหรือต่างกลุ่มวิชาต่อไปนี้

2.4.1 กลุ่มนาฏศิลป์ไทย

2.4.2 กลุ่มคุรียางค์ไทย

2.4.3 กลุ่มวิชาศิลปสากล

2.5 วิชาเลือกเสรี จำนวน 3 หน่วยกิต โดยเรียนรายวิชาไม่ซ้ำกันและไม่ควรซ้ำกับวิชาปฏิบัติเอกหรือวิชาปฏิบัติโท โดยเลือกจากกลุ่มวิชา

2.5.1 กลุ่มนาฏศิลป์ไทย

2.5.2 กลุ่มคุรียางค์ไทย

2.5.3 กลุ่มวิชาศิลปสากล

3. กลุ่มกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1 กิจกรรมแนะแนว

3.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่

3.2.1 กิจกรรมโครงการ

3.2.2 กิจกรรมชุมนุม หรือกิจกรรมชมรม

3.2.3 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จำนวน 60 คาบ

และปัจจุบันมีการเปิดสอนห้องเรียนเครือข่ายของคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สอนในระดับปริญญาตรี หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต ใช้ระยะเวลาศึกษา 5 ปี มี 2 สาขา คือ

1. สาขานาฏศิลป์ศึกษาแขนงวิชา นาฏศิลป์ โขนและละคร
 2. สาขาคันทรียศิลป์ศึกษาแขนงวิชา ปี่พาทย์ เครื่องสาย คีตศิลป์
- หลักสูตรระดับปริญญาตรี จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 166

หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต

1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาภาษา	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
1.5 กลุ่มวิชาพลศึกษา	ไม่น้อยกว่า 2 หน่วยกิต

หมายเหตุ: กลุ่มวิชา 1.1 - 1.4 ให้นักศึกษาเลือกเรียนเพิ่มอีก ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเฉพาะ ไม่น้อยกว่า 128 หน่วยกิต

2.1 กลุ่มวิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า 50 หน่วยกิต
2.1.1 วิชาชีพครูบังคับ	ไม่น้อยกว่า 44 หน่วยกิต
2.1.2 วิชาชีพครูเลือก	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
2.2 กลุ่มวิชาชีพเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า 78 หน่วยกิต
2.2.1 พื้นฐานวิชาชีพ	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
2.2.2 วิชาชีพบังคับ	ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต
2.2.3 วิชาชีพเลือก	ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาเลือกเสรี ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

คุณสมบัติพิเศษของผู้จะเข้าเรียน

1. วิชาศิลปะบางสาขา จำเป็นต้องเป็นผู้มี استعدادดี หน้าตาสวยงาม เช่น ละคร บางสาขาจะต้องมีกระแสเสียงไพเราะ เช่น คีตศิลป์ไทย
2. มีศิลปนิสัย หมายความว่า ต้องรักและสนใจ มีความถนัดในวิชาศิลปะที่จะเลือก และ

มีพื้นฐานความรู้ในวิชาศิลปะที่เลือกพอสมควร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.), 2551)

เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องปรับปรุงหลักสูตร

ตลอดระยะเวลาของการปฏิรูปการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ทำการศึกษาวิจัยและติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยและติดตามผลการใช้หลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ ได้ผลสรุปที่ชัดเจนตรงกัน ถึงจุดดี จุดด้อย ตลอดจนปัญหาข้อจำกัดบางประการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ทบทวนหลักสูตร และพัฒนาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นพื้นฐาน แนวคิดและหลักการสำคัญเดิมของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาอย่างละเอียดและแนวปฏิบัติที่จะช่วยคลี่คลายปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และกระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความเห็นชอบ การใช้หลักสูตรฉบับนี้แล้ว

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ

1. กำหนดวิสัยทัศน์หลักสูตร เพื่อให้เป็นเป้าหมายที่ชัดเจนตรงกันในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ

2. กำหนดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2.1 ความสามารถในการสื่อสาร

2.2 ความสามารถในการคิด

2.3 ความสามารถในการแก้ปัญหา

2.4 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

2.5 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

3. กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1 รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์

3.2 ซื่อสัตย์สุจริต

3.3 มีวินัย

3.4 ใฝ่เรียนรู้

3.5 อยู่อย่างพอเพียง

3.6 มุ่งมั่นในการทำงาน

3.7 รักความเป็นไทย

3.8 มีจิตสาธารณะ

4. ปรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นเป็นตัวชี้วัดชั้นปี

ได้มีการกำหนดตัวชี้วัดชั้นปีสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพ และมีความชัดเจนในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลในแต่ละระดับชั้น รวมทั้งช่วยแก้ปัญหาการเทียบโอนระหว่างสถานศึกษา

5. กำหนดสาระเรียนรู้แกนกลาง

กำหนดสาระเรียนรู้แกนกลางที่เป็นสาระที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้และปฏิบัติได้ ช่วยให้เกิดความเป็นเอกภาพในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนในชาติมากขึ้น

6. ปรับโครงสร้างเวลาเรียน

กำหนดเวลาเรียนขั้นต่ำในแต่ละปีไว้โดยเปิดช่องให้สถานศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้การจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ และในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนมากขึ้น

7. กำหนดให้มีกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ให้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมชุมชนและท้องถิ่น การเสนอผลงานการแสดงต่อสาธารณชน

8. ปรับเกณฑ์การวัดประเมินผล

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้เปลี่ยนเป็นการตัดสินผลการเรียนเป็นรายภาคให้สอดคล้องกับระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อรองรับระบบหน่วยกิต

องค์ความรู้ ทักษะสำคัญและคุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณิตศาสตร์ การนำความรู้ ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์ไปใช้ใน

การแก้ปัญหาการดำเนินชีวิตและศึกษาต่อการมีเหตุมีผล มีเจตคติที่ดีต่อคณิตศาสตร์ พัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์

วิทยาศาสตร์ การนำความรู้ และกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และจิตวิทยาศาสตร์

ภาษาไทย ความรู้ ทักษะ วัฒนธรรม การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ความชื่นชม การเห็นคุณค่า ภูมิปัญญาไทย และภูมิใจในภาษาประจำชาติ

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย

ศิลปะ ความรู้และทักษะในการคิดริเริ่ม จินตนาการสร้างสรรค์งานศิลปะ สุนทรียภาพ และการเห็นคุณค่าทางศิลปะ

ภาษาต่างประเทศ ความรู้ทักษะ เจตคติและวัฒนธรรมการใช้ภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้และการประกอบอาชีพ

การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี ความรู้ ทักษะ และเจตคติในการทำงาน การจัดการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและการใช้เทคโนโลยี

สุขศึกษาและพลศึกษา ความรู้ ทักษะและเจตคติในการสร้างเสริมสุขภาพพลานามัยของตนเองและผู้อื่น การป้องกันและปฏิบัติต่อสิ่งต่าง ๆ ที่มีผลต่อสุขภาพอย่างถูกวิธี และทักษะในการดำเนินชีวิต

บทสรุป หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ช่วยให้สถานศึกษามีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ชัดเจนตรงกัน ช่วยให้ครูผู้สอนออกแบบการจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่คาดหวัง สอดคล้องเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ปรเมศวร์ โภทฉาย (2541) ได้วิจัยเรื่อง การเลือกเข้าศึกษาต่อ วิทยาลัยนาฏศิลป์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านเจตคติและความสนใจต่อวิชา ศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทย ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ และด้าน เศรษฐกิจ พบว่า แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีด้านเจตคติและความสนใจต่อวิชาศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ และด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง การจัดลำดับแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ พิจารณาโดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม ตัวแปร เพศภาควิชาและระดับชั้นพบว่าแรงจูงใจที่สำคัญที่สุดคือด้านเจตคติและความสนใจต่อวิชาศิลปะด้านดนตรีและนาฏศิลป์ไทย รองลงมา ด้านเศรษฐกิจ ลำดับ สุดท้าย คือ ด้านอิทธิพลการชักจูงจากบุคคลและสื่อ

ประชา อ่อนรักษา (2542) ได้วิจัยเรื่อง องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเข้า ศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยรามคำแหงพบว่า แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย รามคำแหงมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจ 7 องค์ประกอบ คือ ด้านความมั่นคงก้าวหน้า ด้านการสนับสนุน

การมาเรียน ด้านสังคมในมหาวิทยาลัย ด้านการยอมรับในสถาบัน ด้านเหตุผลส่วนตัว
ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านความพึงพอใจ มีค่าความร่วมกันอยู่ ระหว่าง 0.33330 ถึง 0.71355 และมี
ค่าความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 57.6%

เปรมจิต ศิริสานต์ (2542) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบของแรงจูงใจในการศึกษา
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า องค์ประกอบของ แรงจูงใจ ด้าน
การพัฒนาตนเองตามสิ่งแวดล้อมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ด้านการ พัฒนางานในอาชีพที่ทำอยู่
และด้านการยอมรับในสถาบัน ด้านความก้าวหน้าของชีวิต ด้านความต้องการ การศึกษาตลอดชีวิต
ด้านความต้องการ การศึกษาตลอดชีวิต ด้านการ พัฒนาตนเองตามค่านิยมของสังคม ด้านลักษณะ
เฉพาะของสถาบันที่เอื้ออำนวยต่อ การศึกษา ด้านต้องการเป็นแบบอย่างของการใช้เวลาให้
เกิดประโยชน์ตามลำดับ

เปรมจิต ศิริสานต์ (2542, หน้า 27 - 28) กล่าวว่า แรงจูงใจในการศึกษาต่อ นอกจาก
ความต้องการที่จะเรียนเพื่อสนองตอบต่อเหตุจูงใจที่คาดหวังจะประสบ ความสำเร็จตามเป้าหมาย
ทั้งด้านความรู้ ด้านสังคม ด้านอาชีพ ด้านรายได้ ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเหตุผลส่วนตัว
อื่น ๆ แล้ว ยังขึ้นอยู่กับสถานภาพของผู้เรียนเอง มีความพอใจและมีความสุขในการเรียนการที่ได้
นำความรู้ไปช่วยเหลือผู้อื่น การใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นการจัดการศึกษาตรงกับ
ความต้องการของผู้เรียน สะดวก ในการเดินทางมาเรียนและมีความเชื่อถือในชื่อเสียงของสถาบันที่
จะเข้าศึกษา

พระสุตใจ อาภัสสร (2544) ได้ศึกษา แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาเขตหนองคาย ของนิสิตระดับปริญญาตรี พบว่า นิสิตโดยรวมและ
จำแนกตามสถานภาพและคณะที่สังกัดมีแรงจูงใจในการเข้า ศึกษาต่อ ในมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
ราชวิทยาลัยวิทยาเขตหนองคายโดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีแรงจูงใจ
ในการเข้าศึกษาต่อในด้านเหตุผลส่วนตัว อยู่ในระดับมาก แต่มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ
ในด้านอิทธิพลการชักจูง จากบุคคลและสื่ออยู่ในระดับน้อย

สุนิษฐ์ จันทร์ตรี (2544) ได้ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อระดับ ปริญญาโท
ระบบพิเศษของนิสิตศูนย์พัฒนาการศึกษาอุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ได้แก่
ด้านการจัดการการศึกษา ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านการเรียนเพื่อรู้ โดย
ผลการศึกษาพบว่า มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อโดยรวม และเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับสูง
นอกจากนี้นิสิตที่มีความแตกต่างในด้านเพศ อายุ และสถานภาพสมรส มีแรงจูงใจในการเข้าศึกษา
ต่อโดยรวมและทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่นิสิตเพศหญิงมีแรงจูงใจเข้าศึกษาต่อในด้านการเรียน
มากกว่านิสิตเพศ ชายอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ และนิสิตที่มีอาชีพที่ต่างกัน มีแรงจูงใจใน

การศึกษาโดยรวม และเป็นรายด้าน 2 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วย ประพนธ์ ลิ้มธรรมมหิศร (2544, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ และสาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโท และปัญหาอุปสรรคในระหว่างการเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะและสาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับสูงสุดต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาส่วนใหญ่ในทั้งสองหลักสูตร คือ การตัดสินใจศึกษาต่อเพราะคิดว่าจะทำให้มีความรู้กว้างขวางขึ้นและในเรื่องของความเชื่อมั่นว่าจะสามารถศึกษาในวิชาที่ตนได้เลือกจนประสบความสำเร็จ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลในระดับสูงสุดต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในโครงการร.ป.ม. มหาวิทยาลัยบูรพา ของนักศึกษาส่วนใหญ่ทั้งสองหลักสูตร คือ ปัจจัยในด้านความเหมาะสมของเวลาเรียน ชื่อเสียงและคุณภาพของคณาจารย์ และสถาบันการศึกษา รวมถึงความเหมาะสมด้านทำเลที่ตั้งของสถานศึกษา สำหรับปัญหาและอุปสรรคในระหว่างการเรียนรู้ของนักศึกษาในทั้งสองหลักสูตร พบว่า มีปัญหาและอุปสรรคที่นักศึกษาประสบทั้งในด้านของการให้บริการและการบริหารงานของโครงการ

วิริยะ ฤาชัยพาณิชย์ (2544) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลการเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลายในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ที่เคยเรียนกวดวิชา จากโรงเรียน 12 โรง 540 ตัวอย่าง ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้ นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65.9 กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 35.4 ศึกษาอยู่ในแผนกวิทย์คิดเป็นร้อยละ 46.3 และรายได้ต่อเดือนของผู้ปกครอง 11,001 - 50,000 บาท ต่อเดือนคิดเป็นร้อยละ 54.8 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดที่มีผลต่อการเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนมัธยมปลายในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ทางกายภาพ ปัจจัยด้านเนื้อหาหลักสูตร ปัจจัยด้านกระบวนการ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกโรงเรียนกวดวิชาในระดับสำคัญมาก ส่วนปัจจัยด้านสถานที่ ปัจจัยด้านค่าเล่าเรียน และปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดมีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง ผลการศึกษาด้านความต้องการพบว่านักเรียนมีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ ต้องการมีอาจารย์ที่มีเทคนิคการสอน ต้องการคำรับรองจากรุ่นพี่และเพื่อน ต้องการรูปแบบหลักสูตรที่เหมาะสม ต้องการสถานที่ที่มีการคมนาคมสะดวก ต้องการความหลากหลายของช่วงเวลาให้บริการ ต้องการได้รับส่วนลดค่าเรียน และต้องการเอกสารแนะนำหลักสูตรและโรงเรียน ผลการศึกษาด้านแนวโน้มพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มี

ความตั้งใจที่จะไปใช้บริการโรงเรียนกวดวิชาในครั้งต่อไป

รังสรรค์ แสงสุข และคณะ (2544) ได้สรุปว่า เหตุูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาของนักศึกษาปริญญาโท สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติมหาวิทยาลัยรามคำแหง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านลักษณะสถาบัน ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่นพบว่า 1) นักศึกษามีเหตุูงใจในการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีเหตุูงใจด้านลักษณะสถาบันอยู่ในระดับมากที่สุด และมีเหตุูงใจในระดับมากรองลงมา ได้แก่ ด้านสังคม ด้านการประกอบอาชีพ และด้านความสนใจของตนเอง ส่วนเหตุูงใจในระดับปานกลาง ได้แก่ด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น 2) นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบันและด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น 3) นักศึกษาที่มีอายุต่างกันมีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน 4) นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีจากสถาบันที่ต่างกัน มีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน 5) นักศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาวิชาที่ต่างกัน มีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน 6) นักศึกษาที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโทสาขาที่ต่างกัน มีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกด้าน 7) นักศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบันและด้านความสนใจตนเอง 8) นักศึกษาที่มีรายได้ปัจจุบันต่างกัน มีเหตุูงใจในการเลือกศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านลักษณะสถาบัน ด้านการประกอบอาชีพ ด้านความสนใจของตนเอง และด้านการทำตามความต้องการของผู้อื่น

อารมณั เพชรชื่น (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อของนักเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2545 สรุปว่า ปัจจัยของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมี 2 ด้าน คือ ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการโรงเรียน โดยกลุ่มที่เลือกศึกษาต่อจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับปัจจัยด้านโรงเรียน ในหลักสูตรที่เปิดสอน สถานที่ตั้งของโรงเรียน ภาพพจน์ของโรงเรียน และปัจจัยด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ในความรู้ความสามารถและการปฏิบัติงานของครู ระบบการจัดการภายในโรงเรียน สภาพแวดล้อมในการเรียน ระบบการแนะแนว และการมีงานทำ สรุปว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน และปัจจัยด้าน

การบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อุษณีย์ จงสุทโธ (2545) ได้สรุปว่า แรงจูงใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า 1) แรงจูงใจต่อการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มี 5 ด้าน คือ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลทางสังคมและเศรษฐกิจ ด้านการประกอบอาชีพ ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสถาบัน ส่วนด้านอิทธิพลทางสังคมและ เศรษฐกิจ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 2) นักศึกษาที่มีอายุต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการเลือกเข้า ศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านสถาบัน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 3) นักศึกษาที่เรียนหลักสูตรสาขาวิชาต่างกัน จะมีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านสถาบัน ด้านอิทธิพลทางสังคมและเศรษฐกิจด้านการเรียนรู้ ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) นักศึกษาที่มีเพศ สถาบันที่สำเร็จ การศึกษาระยะเวลาที่สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรี และเกรดเฉลี่ยสะสมแตกต่างกัน มีแรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2545) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการกวดวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศไทย โดยทำการศึกษาในประเด็นปริมาณการกวดวิชา ความแตกต่างในการกวดวิชาและลักษณะการเรียนกวดวิชา ศึกษาเหตุผลในการกวดวิชา ประโยชน์ที่ได้รับจากการกวดวิชา ปัญหา และผลกระทบในการกวดวิชาต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และครูในสถานศึกษา ศึกษาค่าใช้จ่ายโดยรวมของการกวดวิชา และจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายเกี่ยวกับการกวดวิชาในประเทศไทย ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของการกวดวิชาประมาณการได้ว่า นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายทั่วประเทศมีอัตราการกวดวิชาประมาณร้อยละ 30 ลักษณะการเรียนกวดวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในปัจจุบัน ร้อยละ 73.9 ของนักเรียนที่กวดวิชาเรียนกับโรงเรียนกวดวิชา ร้อยละ 36.7 เรียนจากที่อื่นซึ่งไม่ใช่โรงเรียนกวดวิชา เช่น เรียนกับโครงการที่โรงเรียนจัดให้ เรียนกับครูในโรงเรียน และเรียนจากที่อื่นที่อยู่ใกล้โรงเรียน สำหรับวิชาที่มีการเรียนกวดวิชามากที่สุดในทุกระดับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการเรียนจากโรงเรียนกวดวิชา หรือเรียนจากที่อื่นซึ่งไม่ใช่โรงเรียนกวดวิชา คือ วิชาคณิตศาสตร์ สำหรับเหตุผลในการกวดวิชานั้น พบว่า ส่วนใหญ่ของกลุ่มนักเรียนนักศึกษาที่กวดวิชามีเหตุผลว่าเพื่อช่วยให้ผลการเรียนดีขึ้น กลุ่มครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

การที่นักเรียนกวดวิชานั้น เพื่อเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อ กลุ่มโรงเรียนกวดวิชาส่วนใหญ่มีความเห็นว่านักเรียนนักศึกษากวดวิชาเพราะต้องการให้ผลการเรียนดีขึ้น ในขณะที่ส่วนใหญ่ของผู้ปกครองก็มีความเห็นในทำนองเดียวกัน ส่วนข้อเสนอแนะเพื่อลดการกวดวิชานั้น ส่วนใหญ่ของทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ต้องพัฒนาการสอนของครูในโรงเรียนให้ดีขึ้นเป็นปริมาณมากที่สุด ร้อยละ 68.9 นอกจากนั้นแล้วยังเสนอว่าต้องพัฒนาให้โรงเรียนหรือมหาวิทยาลัยทุกแห่ง มีคุณภาพเท่าเทียมกันและลดค่านิยมในการเข้าศึกษาต่อในสถาบันที่มีชื่อเสียง ร้อยละ 66.4 และร้อยละ 50.9 ตามลำดับ

วีรี ศิริจันทร์ (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกโรงเรียนประถมศึกษาสำหรับบุตรหลานเข้าเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนศิริศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดสมุทรปราการ โดยมุ่งศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเรียนโรงเรียนศิริศึกษาให้แก่บุตรหลาน และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาให้กับบุตรหลานเข้าเรียนพบว่าปัจจัยที่มีผลคือ สภาพแวดล้อมและอาคารปัจจัยที่มีในอันดับที่สองคือ การวัดและการประเมินผล อันดับที่สาม เรื่องการเรียนการสอน และอันดับที่สี่ เจ้าหน้าที่สนับสนุนเกี่ยวกับการบริการ โรงดูแลความสะอาด

ศิวพร กันจันะ (2545, บทคัดย่อ) ศึกษาปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนวัดทองสุทธาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางซื่อ กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยด้านอาคารสถานที่ ด้านทำเลที่ตั้ง และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีความสำคัญในการตัดสินใจในระดับมาก

พล เหลืองรังษี (2546) ได้สรุปว่า ปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกศึกษาต่อ ระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ปัจจัยด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านคุณลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลเกี่ยวข้อง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ พบว่า 1) แรงจูงใจในการเข้าศึกษา ต่อในสถาบันราชภัฏกลุ่มรัตนโกสินทร์ มีปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจ คือ ปัจจัยด้านเหตุผล ส่วนตัว ด้านคุณลักษณะของสถาบัน ด้านบุคคลเกี่ยวข้อง ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ 2) ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเข้าศึกษาต่อระดับ ปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ระดับแรงจูงใจ ในการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านคุณลักษณะของสถาบัน ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

นิธินา สังคหะ (2547) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักเรียนมหาวิทยาลัยหอการค้า ไทย ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลส่วนตัว ด้านการสนับสนุนของผู้อื่น ด้านคุณลักษณะของสถาบัน และด้านความมุ่งหวังพบว่า 1) นักศึกษามีแรงจูงใจในการเลือกเข้า

ศึกษาในระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยแรงงูใจที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเข้า
ศึกษาระดับมากที่สุด คือ ด้านความมุ่งหวัง รองลงมาคือ ด้านเหตุผลส่วนตัว และด้านคุณลักษณะ
ของสถาบัน ส่วนแรงงูใจ ในด้านการสนับสนุนของผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง 2) นักศึกษาที่ศึกษา
ในคณะที่ต่างกัน จะมีแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัวแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านเหตุผลส่วนตัว
เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ 8 ตัวที่เหลือ 3) นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกันและการศึกษาของ
บิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ ให้การอุปการะต่างกันมีแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษาด้าน
การสนับสนุนของผู้ อื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่าง
ของแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านการสนับสนุนของผู้อื่น เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ
7 ตัวที่เหลือ 4) นักศึกษาที่ศึกษาในคณะที่ต่างกัน มีแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านคุณลักษณะ
ของสถาบัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงงูใจ
ในการเลือกเข้าศึกษาด้านคุณลักษณะของสถาบัน เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ 6 ตัวที่เหลือ
5) นักศึกษาที่ศึกษา ในคณะที่ต่างกัน มีแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษาด้านความมุ่งหวังแตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างของแรงงูใจในการเลือกเข้าศึกษา
ด้านความมุ่งหวัง เมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระ 8 ตัวที่เหลือ

พจณี รัตนมณี (2547, หน้า 83) ได้ทำการศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ
ส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรัก กรุงเทพฯ ฯ กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาล
ชวนชื่น ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง มีทั้งหมด 6 ด้าน คือ
ด้านบุคลากร ด้านหลักสูตร และด้านการจัดการการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและกิจกรรม
ด้านความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง ด้านค่าใช้จ่ายและบริการ ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

จอมขวัญ โทณะวนิก (2548, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการตัดสินใจเลือกโรงเรียน
อนุบาลนานาชาติให้บุตรหลานได้เข้ารับการการศึกษา ของผู้ปกครองในเขตกรุงเทพมหานคร
ผลการวิจัยพบว่า ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองในการตัดสินใจเลือกโรงเรียน
อนุบาลนานาชาติ ด้านอายุของผู้ปกครองที่มีส่วนในการตัดสินใจโดยผู้ปกครองที่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป
จะให้ความสำคัญในการเลือกโรงเรียนมากกว่ากลุ่มผู้ปกครองในกลุ่มอายุอื่น ๆ ด้านระดับการศึกษา
ผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่า ระดับปริญญาตรี มีส่วนในการตัดสินใจเลือกโรงเรียนสูงกว่า
ผู้ปกครองในระดับอื่น ๆ ด้านรายได้ของผู้ปกครอง ผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 500,000 บาท จะมี
การตัดสินใจและให้ความสำคัญกับการเลือกโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้น้อย

เกรียงศักดิ์ แสงจันทร์ (2549, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อ
การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

มหาวิทยาลัยบูรพา ผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นิสิตมีระดับการตัดสินใจต่อการศึกษาต่อหลักสูตร

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และพบว่าปัจจัยเกี่ยวกับวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต อยู่ในระดับมาก คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร ด้านภาพลักษณ์ของวิทยาลัย และด้านการบริหารจัดการของวิทยาลัย ส่วนด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง และข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ เพศ รายได้ ภาพลักษณ์ของวิทยาลัย หลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อุปกรณ์การเรียนการสอน และการบริหารจัดการของวิทยาลัย

อदनันท์ พรหมโยธิน (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อในโรงเรียนนายเรือพบว่าตัวแปรหลัก ๆ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจและเป้าประสงค์ของการตัดสินใจ ได้แก่ ภูมิหลังของผู้ตัดสินใจ คุณวุฒิ และวัยวุฒิของผู้ตัดสินใจ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิต การตัดสินใจที่มีคุณค่า ผลประโยชน์ตอบแทนต่าง ๆ ที่ได้ทั้งเป็นเงินและไม่ได้เป็นเงิน การที่ได้รับการยอมรับ การมีวิชาชีพที่ติดตัว คุณภาพของปัจจัยที่จะตัดสินใจเลือก และการได้รับความเชื่อถือในความมั่นคง และปลอดภัย ซึ่งปัจจัยส่วนใหญ่ที่นำมาศึกษาจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา พบว่า เพศ อายุ ไม่ค่อยมีผลต่อการตัดสินใจ

จากแนวคิดและข้อค้นพบที่ได้กล่าวมา สรุปได้ว่า ความคิดเห็นในการตัดสินใจศึกษาต่อ นั้น ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ความมีชื่อเสียงของสถาบัน
2. คุณภาพของการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน
3. สภาพฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
4. ค่าธรรมเนียมในปัจจุบัน
5. ความต้องการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพ

ตัวแปรที่ทำการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลปจันทบุรี จำเป็นต้องศึกษาปัจจัยทางด้านอายุ เพศ สาขาวิชาเอกที่เลือกเรียน ซึ่งมีผลกระทบไม่โดยตรงที่

ทางอ้อม ต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของวิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี

ปัจจัยที่จะศึกษา

1. อายุ
2. เพศ
3. สาขาวิชาเอก

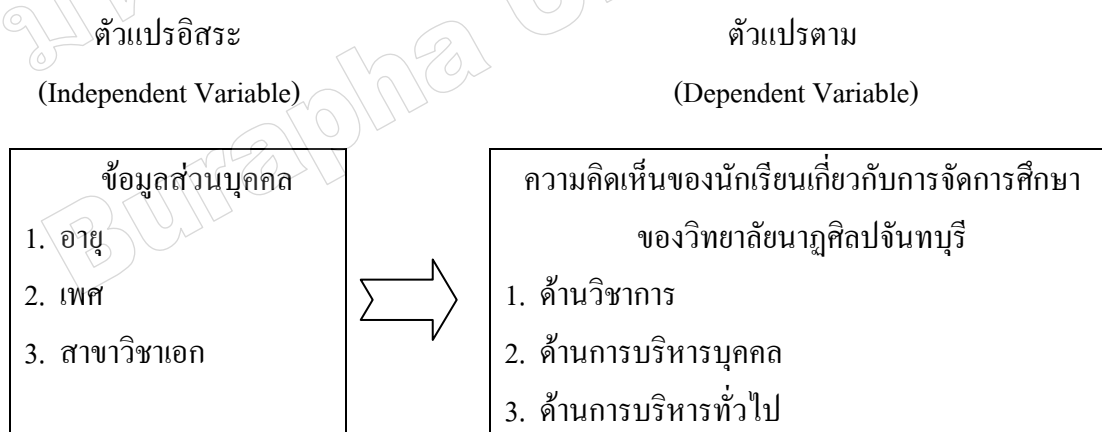
ตัวแปรตาม

จากแนวคิดทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำแนวคิด 3 ด้าน จากกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 6)

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านการบริหารบุคคล
3. ด้านการบริหารทั่วไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้นำแนวคิด ของ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดในการวิจัย